

AUSTRALIJOS LIETUVIS

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusei metų 26/0, atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati. Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniam skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0; už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojautos, sveikinimai ir pan. 10/0. Adresas: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Tel. LU 5827

THE AUSTRALIAN LITHUANIAN
The first Lithuanian Periodical in Australia
Publisher: Jurgis Glušauskas

Printed and published by Australijos Lietuvis Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. Phone LU 5827

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

ŠEŠTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1953 m. liepos/July 11 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical.

Nr. 14(125)

Suklydo ar suklaidinti

Tuo laiku, kai Rytų Berlynas, sukaustytas karo stovio, kartu su visa Rytų Vokietija dejuoja po rusų priepauda, komunistų propagandistai paskelbė tokių nuostatų pranešimą: "Demonstracijos prieš komunistinę vyriausybę buvo įvykdytos suklaidintų darbininkų naiviai tikint, kad tuo jie kovoja už darbininkų interesus."

Gi oficialus Rytų Berlyno komunistų organas "Neues Deutschland" dar priduria: "Sveikintinas reiškinys, kad dauguma demonstracijose dalyvavusių darbininkų jau patys prisipažįsta, jog buvo suklydę."

Tačiau kokią gi klaidą padarė Rytų Vokietijos darbininkai, išėję prieš okupanto kulkas?

Argi yra klaida reikalauti pakenciamos maisto ir drabužių?

Argi yra klaida streikuoti prieš nežmoniškas darbo sąlygas?

Pagal Rytų Vokietijos konstituciją, kuri pačių komunistų paskelbta, tai nėra klaida. Pati konstitucija garantuoja darbininkams šias teises:

Straipsnis 9: "Visi piliečiai turi teisę viešai ir laisvai pareikšti savo nuomonę."

Straipsnis 14: "Profesinėms sąjungoms yra garantuota streiko laisvė."

Straipsnis 17: "Darbininkai ir tarnautojai turi sprendžiamąją galią reguliuojant pramonės gamtą, atlyginimus ir darbo sąlygas."

Straipsnis 19: "Ukio gyvenimo organizacija turi prisitaikyti socialinio teisingumo principams; ji turi garantuoti visiems tinkamą egzistenciją suderinamą su žmogaus prigimties didingumu."

Išcina, kad klaida, kurią padarė Rytų Vokietijos darbininkai, yra jų patikėjimas konstitucijos žodžiams. Kai jie pasinaudojo įstatymine teise "išreikšti savo nuomonę laisvai ir viešai" masinėmis demonstracijomis, tai buvo Sovietų tankų ir kulkosvaidių suvaryti atgal į namus. Kai jie pabandė įstatymine teise streikuoti prieš nežmoniškas darbo sąlygas, tai jiems buvo įsakyta grįžti į darbą grąšinant aukščiausiomis baudėmis.

"Neues Deutschland" ciniškai tvirtina, kad išsklaidymas demonstracijų jėga "yra milžiniškas darbo klasės laimėjimas," ir kad šis "laimėjimas" pasiekta "Sovietų draugų ir mūsų liaudies pagalba". "Sovietų draugais", aišku, jie vadina dvi rusų tankų divizijas, kurios skubėjo į Rytų Berlyną, ir tūkstautis rusų kareivių, kurie skubėjo į kitus vokiečių miestus sklaidyti demonstrantų. Kiek darbininkų buvo užmušta ir sužeista, ir kiek jų yra ir dar bus išžudyta NKVD rūsiuose ir vergų stovyklose

— žino tik komunistai. Įdomu pastebėti, kad kitų Sovietų valdomų sričių liaudis taip pat buvo suklaidinta dviprasmiškų Sovietų konstitucijų garantijų. Pavyzdžiui, 25 Čekoslovakijos konstitucijos straipsnis sako: "Gindami savo teises, dirbantieji turi teisę jungtis į profesines sąjungas ir per tas sąjungas ginti savo interesus."

Kaip žinome, čekų darbininkai Pilsne ir kitur pabandė savo interesus ginti, kaip konstitucijoje pasakyta, demonstracijomis pareikšdami protestą prieš neseniai įvykdytą valiutos reformą, kuri dar labiau numušė pragyvenimo lygį ir apiplėšė dirbančiuosius. Bet štai jų "prezidentas" Antonin Zapotocky tuoj pat paskelbė ir baumes: "Visiems darbininkams, kurie dalyvauja demonstracijose bus sumažintos arba visai nutrauktos pensijos, ligos atveju kompensacijos ar šeimos priedai, be to, jie bus pašalinti iš profesinių sąjungų. Deja, jis neužsiminė, kiek darbininkų užmušta ir kiek sėdi kalėjimuose. Lenkijos konstitucijoje randame

71-ą paragrafą, kuris skelbia: "Lenkijos Liaudies Respublika garantuoja savo piliečiams kalbos, spaudos ir susirinkimų laisvę, įskaitant ir viešus mitingus, porcesijas ir demonstracijas."

Bet štai Graudenze darbininkai išėjo į gatves demonstruoti prieš nepakenciamas darbo sąlygas. Komunistų bizūnai tuoj pat buvo pavartoti. Demonstruojančių žmones ir vaikai rusų kariuomenės buvo paimti kaip įkaitai. Darbininkams buvo pastatyta sąlyga: grįžti į darbą arba įkaitai bus sušaudyti.

Lietuvos, Latvijos, Estijos ir kitų Sovietų prispaustų tautų komunistinėse konstitucijose prirašyta tiek pat "laisvių"

Išvada aiški: Vokietijos, Čekoslovakijos, Lenkijos ir kitų tautų dirbantieji gal ir padarė klaidą, jeigu jie patikėjo tų konstitucijų žodžiams, pamiršę, jog komunistinės konstitucijos yra nei daugiau nei mažiau, kaip tualetinio popieriaus gabalėlis.

Kova prieš okupantą

Žinios, ateinančios įvairiais keliais iš anapus geležinės uždangos, sako, kad raudonoji armija sprunka iš komunistų kontrolės. Paskutiniai įvykiai Vokietijoje ir kitur parodė, kad rusų kareiviai daug kur atsisakė šaudyti į demonstrantus, už tai net 17 raudonarmiečių buvo sušaudyta. Daug raudonarmiečių bėga per sieną į Vakarų Vokietiją. Tarp raudonosios armijos ir saugumo policijos eina stiprus trynimasis dėl viršenybės.

Iki šiolie niekas nežino, kas yra Rusijos faktinis diktatorius. Nors Malenkovas oficialiai paveldėjo Stalino galią, bet praktiškai, matomai, yra be-reikšmis.

Anglijos žinių agentūros žiniomis, Lietuvoje ir Latvijoje taip pat neramu. Numatoma keisti vyriausybės, o gal ir partijos pareigūnus. Nors žinių agentūra smulkesnių davinų neduoda, tačiau reikia manyti, kad partizaninis judėjimas taip pat stiprėja, juo labiau, kad Lenkijoje tikrai partizanų veikla pastaruoju metu žymiai sustiprėjo.

Lenkijos ūkininkai priešiasi kolektyvizacijai. Vienoje vietoje demonstrantai sunaikino kino patalpas, kur buvo demonstruojamos bolševikų filmos.

Daugelyje vietų partizanai ir kiti antikomunistiniai asmenys įvykdė geležinkelio sabotažo aktus. Pramonės įmonės saugo rusų kariuomenę, nes vykdomas planingas sabotažas. Lenkijos Vokietijos pasienyje neramumai pasiekė tokį laipsnį, kad buvo skubiai išsiųsta kariuomenės daliniai.

Čekoslovakijoje neramumų banga, pradėta demonstracijomis ir streikais, eina toliau.

Vengrijoje atsistatydino komunistinė vyriausybė ir sudaryta kita tokia pat, tačiau paskelbta, kad varymas ir kolchozus sustabdymas ir leidžiama privati pramonė. Be abejonės, tai tik tam, kad nuramintų kylančias nepasitenkinimo audras, gi vėliau, kai tik sustiprės Kremliaus valdova, vėl bus vykdomi komunistų planai.

Į Maskvą skubiai iššaukti pasitarimams Sovietiniai pasiuntiniai Vašingtone, Londone ir Paryžiuje. Spėjama, kad gali būti padaryta vakarams kai kurių nuolaidų Vokietijoje, kad apmąnintų Vakarų viešąją opinią.

Atrodo, kad rusiškasis komunizmas, išėjęs į Europą, bene ras savo galą. Kas per daug apzie, tas nenukanda nė mažo kšnio.

DIDŽIULIS POTVYNIS JAPONIJOJE

Didžiausias potvynis Japonijos istorijoje palietė Kyūšu salą. Liūty pasivindė upes, kurios išsiliejo iš krantų, visiškai apsemdamos 120.000 miestą ir daugybę kaimų. Namus ir gyvulius vandens masės nešė į jūrą. Mažiausia 265 žmonės prigirė, 770 sužeista ir dar dingo be žinios 406 asmenys, kurie, greičiausiai, taip pat prigirė.

Amerikos kariuomenės daliniai, kurie stovi Japonijoje, atskubėjo į pagelbą, maitindami nukentėjusius nuo potvynio žmones ir dalindami drabužius. Taip pat Amerikos karių mašinomis taisomi keliai, kuire nepaprastai suardyti.

Tokio potvynio Japonijoje jau nėra buvę per pastaruosius 61 metus.

DEMONSTRACIJŲ PASĖKOS

Vakarų Vokietijos kancleris Dr. Adenauer pareiškė, kad iki šiol turimomis žiniomis už dalyvavimą birželio m. demonstracijose Rytų Vokietijoje 62 asmenys nuteisti mirti ir 25.000 sukišti į kalėjimus ir koncentracijos stovyklas. Iš vienos vietovės Rytų Berlyne pranešama, kad ten į kalėjimą sukišta tiek žmonių, jog kaliniai negali nei atsisėsti, nes vietos pakanka tik stovėti. Taigi, "liaudies demokratija" darbuojasi.

CHURCHILLIO LIGA DIPLOMATINĖ

Oficialiai paskelbta, kad Anglijos min. pirm. Sir Churchillis, gydytojų įsakymas, turi ilsėtis nemažiau kaip vieną mėnesį dėl susilpnėjusios sveikatos. Dabar gi išsifruota, kad jo liga yra ne dėl kūno nusilpimo, bet dėl diplomati- nių sukurių.

Mat, Sir Churchillis, kaip žinome, palaiko mintį, kad reikalinga eiti su komunistais į derybas ir, palikus Rytų Europos okupuotus kraštus komunistų malonėje tartis dėl prekybos ir daryti tokias nuolaidas. Tokia Sir Churchillio politika nepatiko Vašingtonui, ir todėl, dar nesulaukęs Bermundo konferencijos, jis susirgo.

KARO STOVIS LENKIJOJE?

Ryšy su demonstracijomis ir susirėmimais su rusų kariuomene, Lenkijoje kai kuriose srityse paskelbtas karo stovis. Pabėgėliai iš rusų okupuotų sričių pasakoja, kad ypatingai Varšuvoje, Krokuvoje ir Silezijoje darbininkai padraštinti Rytų Vokietijos įvykių, išėjo į gatves. Streikas visai paralizavo maisto produktų tiekimą. Iš viso atrodo, kad Sovietų okupuotuose kraštuose siaučia badas, nes kvailla komunistų ekonominė politika, ypatingai ūkininkų suvarymas į kolchozus, privedė prie to, kad nėra duonos.

Korejoje padėtis neaiski

Pietų Korėjos prez. Dr. S. Rhee žygis paleidžiant 27.000 antikomunistinių S. Korėjos karo belaisvių sumaišė visas Sąjungininkų taikos kortas. Specialus prez. Eisenhowerio pasiuntinys Mr. Walter Robertson jau pora savaitių konferuoja su Pietų Korėjos prezidentu, bet vargiai jam pavyko pastumėti taikos reikalą pirmyn.

Pagrindiniai P. Korėjos prezidento reikalavimai yra: suvienijimas visos Korėjos laisvo apsisprendimo principu, JAV-bių garantija, kad toks suvienijimas, pasirašius taikos sutartį, bus įvykdytas, kas, savaime aišku, gali vesti vėl į karą, jeigu komunistai nesutiktų leisti laisvų rinkimų. Šių sąlygų neįvykdžius, P. Korėja grąšina tęsianti karą viena, jeigu Sąjungininkai pasirašys taikos sutartį.

Galima spėti, kad vis dėlto P. Korėjos vyriausybė turi kokį nors stiprų užnugarį, negu tik savo drąsius žodžius, nes reikia atsiminti, kad visa P. Korėjos kariuomenė ginkluota Amerikos ginklais ir aprenpta Amerikos drabužiais. Negalima net įsivaizduoti, kad Amerikai nutraukus ginklų ir amunicijos tiekimą P. Korėja galėtų kiek ilgiau tęsti karą.

Antikomunistinių karo belaisvių dar likę stovyklose apie 8.000. Jie iš atskirų salų pergabenti į Korėjos žemyną ir saugomi stiprios amerikiečių sargybos, nes bijoma, kad P. korėjiečiai gali bandyti net jėga juos paleisti. Gi išleistieji karo belaisviai gauna civilinius doku-

mentus ir įsijungia į civilinį gyvenimą, o dalis eina į P. Korėjos armiją kariauti prieš komunistą.

Indijos vyriausybė reikalauja, kad tuoj pat būtų suaukta Jungtinių Tautų nepaprasta sesija svarstyti Korėjos problemą.

Mūšiai vietom labai stiprūs, tačiau tik atskiruose sektoriuose. Sąjungininkų aviacija bombarduoja priešio tiekiamą, kelius ir kariuomenės telkinius.

DIDINGA AUSTRALIJOS ATEITIS

Sydnejaus universiteto prof. H. Messell pranašauja, kad mokslas netrukus pavers centrinės Australijos dykumas žydinčiais sodais. Atominės energijos pritaikymas technikos reikalams įgalins visų upių vandenį pumpuoti į dykumas ir jas drėkinti, užot tekėjus be naudos į jūras.

Jo žodžiais, Alice Springs taps didžiuliu pramonės centru, varomą atominė energija. Miestai pakais savo vaizdą. Iš fabriku kaminų nerūks dūmai ir automobilių motorai negadins oro, nes atominė energija varys visas mašinas be triukšmo ir dūmų. Atominė energija varomi įrenginiai vėdins namus vasaros karščių metu, o šildys, pūsdami šiltą orą specialiai įvestais vamzdžiais žiemos metu.

Visa reikalinga jėga bus gaunama iš atominės energijos.

Penkiolikos tonų uranijaus pakaks visiems metams atlikti visus darbus. Pradėjus vartoti atominę energiją atpuls anglies ir naftos transportavimas o laivai ir geležinkeliai bus panaudoti gabanti kitoms prekėms.

Automobiliai važinės varomi atominių motorų, kurie bus tokiau būdu padaryti, kad pakaks visam automobilijaus amžiui.

Raketiniais lėktuvais bus galima pasiekti Londoną iš Australijos maždaug per vieną valandą laiko.

Syntetiniai drabužiai, stiprūs kaip geležis, bus labai pigūs.

Brangakmeniai, kaip deimantai, zefyrai ir kiti, laboratorijose bus gaminami už kelis šilingus.

Visa tai, profesorius nuomone, įvyks ateinančių 50-100 metų bėgyje. Nė vienas kraštas neturįs tokių plačių galimybių, kaip Australija.

AUSTRALIJOJE ATPIGS PREKĖS

Australijos vyriausybė paskelbė, kad sumažinami pardavimo mokesčiai (sales tax), padidinamas importas iš užjūrių 10% ir sumažinami mokesčiai taip pat apie 10%. Visos šios priemonės veda prie prekių atpigimo, nes sumažinus pardavimo mokesčių daugelio prekių kainos automatiškai mažėja; didinant importą atsiras daugiau įvairinių prekių, gi sumažinus išskaitymus iš algų padidės dirbančiųjų pirkimo galia.

Tokių priemonių vyriausybė galėjo imtis dėl to, kad šių metų valstybės biudžetas perviršytas per 13 mil. sv.

UKRAINEČIAI PAMINĖJO BADO AUKŲ SUKAKTĮ

Birželio 28 dieną ukrainiečiai visoje Australijoje įspūdingai paminėjo 20 metų sukaktį, kai Stalino įsakymu buvo išmarinta bada daugiau kaip 7 milijonai ukrainiečių. Visuose Australijos didesniuose miestuose ukrainiečiai surengė demonstracijas, kurių metu nešė plakatus su atitinkamais įrašais.

NUBAUSTAS ŠNIPAS

JAV-bių Aukštojo komisaro teismas Regensburge, Bavarijoje, nuteisė neseniai susekto šnipų tinklo vyriausiąjį vadą 23-mis metais kalėjimo. Jis yra Hubert Gold, 43 metų amžiaus, kuris teikė žinias čekų saugumo policijai. Jo žmona už tą pat nuteista 2 metams kalėjimo.

Lietuvių TEATRAS - STUDIJA (Adelaideje)

Gastrolių MELBOURNE repertuaras

Carmelite Church Hall Richardson St., Middle Park.

1953 m. liepos 24 d. 8 v.v.

"VIRŠININKAI"

5 p. ir epilogo satyra sekant V.Kudirka

* * *

1953 m. liepos 25 d. 8 v.v.

"KAZIMIERAS SAPIEGA"

B. Sruogos istorinės kronikos finalinė scena

"VIENĄ VAKARĄ"

A. Škėmos 1 v. pjesė

"MĖSKA"

A. Čechovo 1 v. komedija

* * *

Režisierius J. Gučius.

Dailininkai: A. Rūkštelė, L. Žygas

Dalyvauja visas T - Studijos sąstatas.

Gastroles ruošia ir bilietus platina LK Fondo Melbourne skyrius.

Kadel tiek nuolaidu?

Po Stalino mirties beveik kiekviena diena atneša pasauliui ką nors nauja. Tos naujienos pasiekia Vakarų per Maskvoje esančius šešis Vakarų korespondentus (nors ir cenzūruojamus), per slaptus ir pusiau slaptus diplomatinis pranešimus, per keliautojus, vykstančius iš Maskvos pro Vakarų Berlyną, Vieną, Paryžių, Londoną. Tačiau visos vakarų pasiekiančios žinios neatskleidžia mįslės, kas yra tikrasis Kremliaus valdovas, kas yra tikrasis Rusijos diktatorius. Iki šiai dienai niekas negali pasakyti, kokią tikrąją galią turi Malenkovas, Berija, Molotovas, kas yra pasaulinis komunistų vadas.

Tuojuo po Stalino mirties jo sosto įpėdiniu buvo paskelbtas G. Malenkovas. Prieš keletą metų tai vietai buvo ruošiamas V. Molotovas, bet vėliau valdžios pakeičius nupulė žemiau už Malenkovą ir Beriją, slaptosios policijos viršininką ir MVD kariuomenės vadą.

Dauguma ekspertų yra įsitikinę, kad Berija, norėdamas išskirti save Stalino akse, du mėnesius prieš jo mirtį sukombinavo "gydytojų bylą". Ta byla pasaulyje sukėlusi didelę žydų akciją, o Staliniui mirus pasidarė nereikalinga, ir kad sušvelnintų užsienio opinią, o ypatingai aštrią žydų opoziciją, kovo mėnesį daktarai paleidžiami, o jų vietoje areštuoti daktarus areštavę asmenys. Šitas paleidimas įvyko pagal Berijos įsakymą, kas pakėlė Berijos vardą ir tuo pačiu laiku suteikė jam pagrindo atsikratyti nuo daugumos nepageidaujamų asmenų. Tuo pačiu metu Sovietų Sąjunga sumažino respublikų skaičių iš 16 į 12, o pats Berija kiekviena proga ėmė skirti į vadovaujamas vietas sau patikimus asmenis.

Kadangi naujuosius tarnautojus skiria Berija — savo, Malenkovas — savo, tai vakarų stebėtojai spėjoja, kad Kremliuje vyksta paslėpta kova. Šiuo reikalu vyrauja šie spėjolimai:

1) Berija, būdamas slaptosios poli-

jos ir MVD kariuomenės viršininkas, yra, gal būt, stipriausias asmuo po Stalino mirties.

2) Malenkovas, nors po Stalino mirties ir pasidarė Stalino įpėdiniu, yra laikomas Kremliuje nuosalyje nuo faktinių pajėgų.

3) Sovietų Sąjungoje yra vidinis konfliktas tarp armijos ir MVD, tarp partijos vadų ir techninio aparato, t. y. didžiųjų įmonių vadovų, tarp mokslininkų ir aukštųjų civilinių tarnautojų. Be to, pačioje Sovietų Sąjungoje yra du užsienio politikos sparnai: vienas jų nori pradėti dar stipresnę agresingumo politiką, antras — įieškoti susitarimo su vakarais darant nežymias nuolaidas.

4) Yra didelių nesutarimų dėl ūkinės padėties sunkumų bei kritimo produkcijos pagrindinėse pramonės šakose, o taip pat kritiškos ekonominės būklės satelių kraštuose bei Raudonojoje Kinijoje. Tų sunkumų pasekė Rytų Vokietijoje, Čekoslovakijoje ir kitur kilo didžiulės riaušės, kurias kariuomenė žiauriai numalšino.

5) Stalinui mirus tie vidiniai sunkumai dar padidėjo, kas sukėlė net paniką valdomuose sluogsnuose.

Šitie penki punktai yra net svarbesni negu klausimas, kas šiandien valdo Rusiją ir kuris kuriam nususks sprandą. Yra charakteringa, kad šių dienų Sovietų spauda vengia minėti bet kokius vardus, net Leniną ir Staliną, o viską stengiasi dengti kolektyvu, komunistų partijos vadu. Tas rodo, kad kol kas dar nėra nei vieno asmens, kuris turėtų suėmęs valdžią į savo rankas.

Pastaruoju laiku Sovietai ėmė keisti užsienio politiką. Šį posukį amerikiečiai pavadino "taikos ofenziva". Atrodo, kad šiuo laiku Sovietų politikoje yra kiek daugiau negu propagandos; jie ieško susitarimo su vakarais. Po Stalino mirties kiekviena diena atneša mažų nuolaidų. Molotovas, meliariai besisypsodamas, kiekvieną dieną "nuosirdžiai" spaudžia rankas užsienio diplomatams, kuriuos priiminėja užsienio reikalų ministerijos rūmuose. Sovietų diplomatai Maskvoje, Berlyne, Paryžiuje, Romoje ir kitur ruošia privačius ir viešus priėmimus. Jie gavo įsakymus pakeisti laikyseną, atrodyti nuosirdžiais. Komunistų spauda užsienyje gavo įsakymą nevertoti koliojimosi žodžių vakariečių adresu. Per paskutinius tris mėnesius vakariečiai gavo daug daugiau vyzų aplankyti Maskvą, negu per praėjusius tris metus. Tuo laiku Sovietų atstovai Genevoje, (JT ekonomistų suvažiavime) ir kai kuriose Vakarų Europos sostinėse pareiškė, kad jie yra suinteresuoti užmezgti prekybos ryšius, nestatydami negalimų sąlygų. Jie taktiškai priėmė amerikiečių patiektą draudžiamų strateginių medžiagų sąrašą; žodžiu stengiasi daryti sukalbamų žmonių įspūdį. Ir nors iki šiam laikui oficialios prekybos nėra pradėję, tačiau mandagiai domisi galimu prekių importu ir eksportu. Nors visa tai yra tik smulkūs, nieko konkretaus neduodantys faktai, tačiau rodo mas rusų susitarimo noras, atsižvelgiant į aštuonis metus išlaikytą užsidarumą, prekybininkų ir politikų įdomiai sekamas.

Sovietų jūrininkai, ko anksčiau nebūdavo, gavo leidimus aplankyti "kapitalistinius" kraštus. Jau buvo padarytos ekskursijos į Paryžių, Glasgow, Johannesburgą, Istanbulą, o paskutiniu laiku net į Londoną karalienės karūnavimo iškilmes. Sovietų artistai, šachmatininkai ir sportininkai ruošiasi aplankyti vakarus Visai gailma, kad Maskvos Didžiosios Operos baletas šią vasarą aplankys Paryžių.

Visą šią akciją Vakarų komunistinė

PASVEIKINO KARALIENĖ

Gautomis žiniomis, karalienės Elžbietos II vainikavimo proga Lietuvos ministeris B. K. Balutis įteikė oficialų sveikinimo raštą, kuriuo pareiškė visos lietuvių tautos linkėjimus Jos Didenybei karalienei Elžbietai II, Jos Didenybės Vyriausybei bei visai britų tautai. Sveikinimo rašte pareiškta padėka D. Britanijai už jos paramą Lietuvos bekovojant dėl nepriklausomybės atsakymą pripažinti Sovietų okupaciją de jure, suteikimą pabėgėliams globos ir kt.. Lietuvos Ministeris Londone sveikino savo, Lietuvos Diplomatinės Tarnybos užsienyje, jos Sefo ir Vyriausiojo Lietuvos Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu. Be to, specialiai buvo paminėtos taip pat lietuvių organizacijos D.. Britanijoje bei visame britų Commonwealthe. Lietuvos ministeris Londone B. K. Balutis, pasiuntinybės patarėjas V. Balickas su žmona ir pasiuntinybės attache P. Varkala su žmona buvo pakviesti ir dalyva-

Kaip paminėti tragiskieji Birzelio ivykiai

Ir šiomet tragiskieji birzelio įvykiai (13 metų nuo Pabaltijo okupavimo ir 12 m. nuo deportacijų pradžios) buvo itin įspūdingai paminėti. Po visą pasaulį išsklaidyti pabaltiečiai dar kartą apeliavo į laisvojo pasaulio sąžinę, kad būtų visa daroma, jog okupuotos jų tėvynės būtų greičiau išlaisvintos, jose sustabdyta tautžudybė ir atstatyta nepriklausomybė. Visame pasaulyje, kur tik yra lietuvių, latvių ir estų, ta proga buvo suruoštos už bolševikinio teroro aukas pamaldos, sušaukti susirinkimai, priimtos rezolucijos. Šiomet plačiau išėita į svetimuosius, juos supažindinant su Pabaltijo kraštus istikusia tragedija, o tuo pačiu išpėjant visus laisvuosius, kad ir jų laukia panašus likimas, jei nebus sugniuždytas bolševizmas. Su baltais savo liūdesį drauge pa-

spauda pučia kaip didžiausią taikos ofenzivą. Kai kurie Vakarų politikai, o ypatingai anglai, jau pasirzė daryti visokias nuolaidas, paliekant Rytų Europą komunistinei mašinai sumalti. Tačiau dar ne visi užmerkė akis. NAT O pajėgų vadai gen. Ridgway ir Gruenther nėra tokie lengvapėdžiai ir išpėja Vakarų Europą nemažinti karinių pajėgų paruošimo ir nepasitikėti komunistine propaganda, nes Sovietų Sąjunga ir jos satelitai savo karinį pajėgumą ne tik nemažina, o didina.

Sovietų režimas viduje laikėsi Stalinio "populiarumu" ir baime. Jam mirus, pradingus dievukui, valdžia ėmėsi akcijos supopuliaruoti viduje. Pirmas žingsnis buvo paskelbimas amnestijos kriminaliniams nusikaltėliams. Po to buvo sumažintos prekių kainos ir pakeltas atlyginimas. Vėliau išliko daktarų paliuosavimas, nauja "komunistinio teisingumo era". Diena po dienos Sovietų spauda ėmė kelti tu tuojau taisytinus reikalus: pradėti plačią gyvenamą namų statybą, kelti pragyvenimo lygį, atpiginti plataus vartojimo reikmenis, padidinti rūbų bei avalynės gamybą, palengvinti švietimo reikalus ir t. t. Šitie visi klausimai yra ir dabar plačiai nagrinėjami Sovietų spaudoje, o tas visa daroma įgyti didesniame populiarumui masėse, sušvelninti esantį krašte nepasitenkinimą ir tuo laiku su naikinti vėl pasireiškusių rezistenciją.

Kodėl tas viskas daroma? Ar jau iš tikrųjų ateina medaus ir pieno gadinė? Ar jau atėjo era, kada ėriukas galį ramiai atsigulti šalia plėšraus vilko? Atrodo, kad Britų ir vakariečių dalis tuo įtikėjo ir todėl deda visas pastangas nuslopinti demokratijos nepasitikėjimą į "pakitėjusią" raudonųjų politiką. Štai "Manchester Guardian's" diplomatinis korespondentas rodo, kad jei Vakarai dabar ignoruos rusų nuolaidas, tai ateityje juos nuteis jų tautos.

Argi taip? Ar Vakarų politikai dar nenuteisti Pabaltijo valstybių, Lenkijos ir visos Rytų Europos? Mums ir visiems blaviai galvojantiems aišku, kad Sovietai yra priversti kol kas meliariai šypsotis Vakarams dėl sunkios ekonominės padėties, dėl prekių trūkumo (Sovietai už vieną toną gaunamo spekuliacijos keliu vario moka 520 dol. brangiau, negu pasaulinė rinkos kaina), dėl savitarpų rietenų už vado sostą. Kada viskas bus vėl konsoliduota, tegul tik bus sugrūsti į koncentracijos stovyklas visi drįsę išeiti į gatvę ir prašyti duonos (manome, kad tas įvykis ne be "Laisvosios Europos" ir "Amerikos Balso" įtakos), kada į Kremliaus sostą atsisis sugriebs visas valdžios vadžias vadas numeris pirmas, tada Vakarų diplomatai vėl pamatys rusų diplomatų rūšias minas ir išgirs magišką žodį: "Niet! Niet!" Tik ar bus ne vėlu?

vo Jos Didenybės karalienės Elžbietos II vainikavimo iškilmėse.

D. Britanijos ambasadoriaus ir konsulų pakviesti, JAV-se suruošose vainikavimo proga iškilmėse taip pat dalyvavo Lietuvos ministeris Vašingtone P. Žadeikis ir konsulai J. Budrys, Dr. P. Daudžvardis, A. Šalna ir Dr. J. Bielskis.

* Paskutiniame VLIKO posėdyje buvo nutarta į VLIKą priimti mažlietuvių rezistencijos atstovą. Mažlietuvių rezistencijos centras dabar yra Amerikoje, jos valdybos narių dalis gyvena Kanadoje, o kita dalis — JAV-se Čikagos mieste. Centras šiomis dienomis pranešė VLIKO pirmininkui M. Krupavičiui, kad jų atstovu paskirtas E. Simonaitis, žinomas judrusis mažlietuvių veikėjas.

Ar jau pratesėte
AUSTRALIJOS LIETUVIO
prenumeratą II pusmečiui?

reikė taip pat daug žymių valstybės vyrų, politikų, spaudos žmonių ir plačiosios visuomenės. Anot "Neue Zeitung", amerikiečių aukštojo komisaro įstaigos Vokietijoje organo vokiečių k. su pabaltiečiais "drauge liūdėjo ir laisvosios Vakarų tautos". Ypač gyvai buvo komentuojamas naujas prez. Eisenhowerio pareiškimas, atsiųstas Baltų Laisvės Komitetui, suruošusiam birzelio įvykių minėjimą New Yorke.

Eisenhoweris apie Pabaltijo valstybių laisvės atstatymą.

"Prašu priimti mano šilčiausius ir simpatiškausius linkėjimus Jūsų susitelkimo proga, minint tuos tragisgus 1940 ir 1941 metų birzelio įvykius, kai Sovietų Sąjunga, sulaužydama iškilmingas sutartis, pasisavino Pabaltijo Respublikų, Estijos, Latvijos ir Lietuvos, kontrolė ir paskum, šitos kraštus nelegaliai įjungusi į Sovietų Sąjungą, ėmė deportuoti ir likviduoti didelį jų gyventojų skaičių. Šitas agresijos nusikaltimas ir teroras paliko gilų įspūdį Amerikos žmonėms. Tatai atspindi mūsų tvirtoj politikoj, tęsiant nepriklausomų Pabaltijo valstybių diplomatinį atstovų pripažinimą, ir mūsų nuosirdžioj viltyje, jog šie kraštai ir vėl gyvens laisvai."

Mire kun. prof. Dr. Povilas Jokubenas

Gegužės mėn. 30 d., eidamas 83-čius savo amžiaus metus, Weesene Sankt Galleno kantone, Šveicarijoje, mirė kun. prof. Dr. Povilas Jokubėnas, Lietuvos Evangelikų - Reformatų Bažnyčios super-intendentas. Velionis daugiau kaip 2 metus išbuvo Šveicarijoje, kur gyvenė evangelikų bažnytinės organizacijos išlaikomoje senelių prieglaudoje.

Prof. Jokubėnas buvo palaidotas Weeseno kapinėse birzelio 2 d. Bažnytinės apeigas atliko ev.-reformatų kun. G. Breit iš Zūricho. VLIKO, Vykd. Tarybos, Mažosios Lietuvos Tarybos ir Šveicarijos Lietuvių Bendruomenės vardu atsiveikimo žodį tarė Šv. LB tarybos pirmininkas Dr. A. Gerutis, apibūdines šviesų velionies asmenį ir jo didžius nuopelnus. Savo kalboje jis paminėjo, kad prof. Jokubėnas ir po mirties švies kaip pavyzdys gyviems kovotojams už Lietuvos išlaisvinimą, be to padėjo šveicarų įstaigoms ir labdaros organizacijoms už velionies ir kitų tautiečių globojimą. Iš Frankfurto ties Mainu į laido tuvas atvykęs kun. P. Barnelis kalbėjo velionies artimųjų ir Lietuvos ev.-reformatų bažnytinio sinodo vardu, ypač sustodamas ties prof. Jokubėno nuopelnais bažnytinėje srityje. Kapas skendėjo vainikuose ir gėlėse. Vainikus, be kitų, padėjo VLIKas ir Vykd. Taryba, Šv. L. Bendruomenė, Lietuvos Ev.-Reformatų Bažnyčios Sinodas, Šveicarų bažnytinės organizacijos ir kt.

Velionies sūnus muzikas Vladas Jokubėnas ir dukterė yra įsikūrę JAV-se. Velionis lietuvių gyvenime yra išvaręs gilią vagą, ypač daug prisidėdamas prie

Minėjimai per radijus. VLIKO pirm. M. Krupavičius pasakė lietuviams kalbą per Vatikano radiją, VT pirm. K. Zalkauskas — į kraštą per Amerikos Balšą iš Europos. Specialias radijo programas davė Amerikos Balsas iš New Yorko ir Europos, taip pat Romos, Vatikano ir kiti radijai. Per Amerikos Balšą buvo plačiai nupasakota birzelio tragiskųjų įvykių reikšmė: bolševikinė okupacija, pirmosios ir tolimesnės deportacijos, areštai, krašte siaučiantis teroras. Minėjimas praves-tas šūkiu: "Saugokite vienas kitą Lietuvai!" Išsamiai buvo pavaizduota, kaip du diktatoriai, susitarę ir suplanavę apgaulingą agresiją, faktiškai Pabaltijo kraštus užgrobė. Tą užgrobimą viena iš pirmųjų pasmerkė JAV vyriausybė, kuri visą laiką pastoviai pasisako už Pabaltijo valstybių nepriklausomybės išsaugojimą. Ta proga sužymėti visi jos narių bei atsakingų pareigūnų pareiškimai, pabrėžiant, kad JAV ir toliau laikysis šio dėsnio. Tai yra principo dalykas, kaip yra pabrėžęs Vasario 16 d. proga valst. sekret. Dulles. Tačiau pačias skaudžiausias nelaimes Lietuva drauge su kitomis Pabaltijo valstybėmis kenčia dabar, bolševikinės okupacijos metais.

religinio gyvenimo ir švietimo plėtimo. Velionis buvo gimęs Biržų apskrityje 1871 m. balandžio 11 d. Gimnaziją baigė Mintaujoje, o teologiją licenciatu laipsniu Tartu un-te. Pradėjęs eiti ev.-reformatų kunigo pareigas, plačiai pasinėrė į visuomeninį gyvenimą. Steigė liadžiai knygynėlius, organizavo kooperatyvus, telkė ugniagesius, 1908 m. Biržuose įsteigė keturių klasių mokyklą, išleidusią apie 300 susipratusių lietuvių, 1913 m. ten pat lietuvišką spaustu- vę pigioms knygoms leisti.

Per karą Petrapilyje dirbo nuo karo nukentėjusiems šelpti centro kimitete, Voroneže mokytojavo M. Yčo gimnazijoje, Biržuose įsteigė po karo gimnaziją, suorganizavo smulkas kredito banką ir kt. Ypač daug nuveikė organizuodamas visoje Lietuvoje lietuvių evangelikų reformatų gyvenimą. 1919 m. sušaukė pirmąjį N. Lietuvos ev.-reformatų sinodą. 1922 m. Jokubėnas buvo išrinktas Lietuvos Ev.-Reformatų Bažnyčios super-intendentu, 1925 m. generaliniu super-intendentu. Lietuvos Universitete buvo Evangelikų Teologijos Fakulteto Dekanas. Nuo 1926 m. iki pat bolševikų okupacijos redagavo dvisavaitinį "Sėjėją". Prof. Jokubėnas yra parašęs visą eilę mokslo veikalų ir daugelį kartų atstovavęs Lietuvos evangelikams įvairuose tarptautiniuose kongresuose.

* VT Informacijos Tarnybos pastangomis į prancūzų kalbą išversti "Mažieji Katynai". Vertimas peržiūrimas ir, stiliškai apdorojus, bus artimiausiu laiku atiduotas spaudai.

Pasaulio lietuviu seklyciose

ARGENTINA

Argentinios lenkų organizacijų sąjunga, gindama savo krašto reikalus, siunčia spec. delegaciją į Jungtines Tautas New Yorke. Organizatoriai kreipėsi taip pat į 15 pavergtųjų tautų draugijas, siūlydami pareikšti savo pagaidavimus dėl jų tėvynės likimo ir kovos savo krašto laisvei atstatyti. Delegacija vyks per visas P. Amerikos respublikas, rinkdama Tuo reikalu žymių valstybininkų parašus bei nuomones.

ITALIJA

Renka žinias apie arkiv. Matulevičių. Romos vikaro kard. Micaros išleistu ediktu pranešama tikintiesiems, kad Romos bažnytiniam tribunole yra pradėta arkiv. Jurgio Matulevičiaus beati-fikacijos byla. Juo tikintieji įpareigojami prisūsti šiam tribunolui ar tiesioginiai kardinolui visus arkiv. Matulevičiaus raštus, laiškus ir visa kita apie jo asmenį. Ediktas bus paliktas iškabintas visose Romos bažnyčiose du mėnesius.

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

ALTO atstovai vėl lankėsi valstybės departamente, ragindami nedelsiant sudaryti specialią komisiją, kuri imtųsi tirti, kaip buvo suklastota Lietuvos gyventojų valia ir pats kraštas smurtu bei klasta įjungtas į Sov. Sąjungą. Vykdamt Kersteno pasiūlytą rezoluciją, į kurią palankiai žiūri daugelis JAV parlamento abiejų partijų narių, į talką žada eiti LLK ir kt.

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

Jeigu Tamsta galvojate pirkti motociklą, tai būtinai turite už-eiti pas Loefflerį, kur Tamsta galite pasirinkti iš 100 vartotų mašinų arba gauti bet kokios markės naują motociklą.

Daugelis lietuvių jau važinėja pas Loefflerį pirktais motociklais ir naudojami ypatingai lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

MOTOCIKLAI!

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE SALES

41 Gouger Street

ADELAIDE

TEL. C 1785

Kalba apie taiką, o ruosiasi karui

Vis dėlto esama tam tikrų didėjančių įtampos žymių, nepaisant visų oficialių kalbų apie taiką. Vokiečių spaudoje skelbia, kad Ryt. Vokietijoje jau 4 mėnesiai veikia laikoma didžiausiojo paslapties spec. komisija, kuri tikrina fabriku ir svarbesnes įmones, nustatinėdama, ką karo ar panašios įtampos atveju tektų demontuoti ir kuo skubiausiai perkelti į saugesnes vietas. Iš pačių patikimųjų slapta sudaromos „demonstruoti vykdyti grupės“, kurios, gavusios įsakymą, turi tučiuojant perkraustyti mašinas.

JAV-se esama stiprių vad. „preven-tyvinės diplomatijos“ šalininkų, tarp kurių žymiausias vokiečių spaudoje nurodo dabartinį senato šulį Knowlandą ir JAV gen. štabo šefą adm. Radfordą. Jie įrodinėja, kad, kol dar yra laiko, reikia veikti. 1951 m. JAV Tautinė Saugumo Taryba pareikalavo ligi 1955 m. sukurti JAV oro laivyną iš 143 eskadrų, tačiau dabartinis biudžetas jų leidžia 1956 m. turėti tik 120. Gen. Vandenbergas ir kt. įspėjo, kad nebūtų tuo būdu pakenkta JAV ir viso laisvojo pasaulio saugumui. Pėstininkų ginklu rūšiai priklausęs gen. Eisenhoweris paaiškino, kad aviacijos galingumas priklausau ne nuo lėktuvų skaičiaus, nes

šiandien „trys lėktuvai, ginkluoti moderniais ginklais, praktiškai gali sudaryti dū kartus stipresnę smogiamąją jėgą negu 2.700 lėktuvų, panaudotų išsikelian Norman-dijoje“.

Eisenhoweris dabar nori vietoj JAV aviacijos, po Antrojo karo turinčios legendinį nenugalimos aviacijos vardą, pirmąjį vietą skirti atom. ginklui. Nuo 1945 m. ligi šiol buvo susprogdinta 41 atom. bomba. Tuo tarpu Sov. Sąjungoje per tą patį laiką buvo įregistruoti tikrai 3 atom. sprogimai. Todėl britų „Times“ atstovas iš JAV ir rašo, kad

dabartinį Amerikos atominių pranašumą Sovietai su laiku gali pasivyti. Bet kol pasivys — esąs pats laikas amerikiečiams veikti.

Šioji veiklos rūšis apibūdinama kaip „prevenyvinė diplomatija“. Sekmingai amerikiečiams pasireikšti „Times“ mano galint per šiuos dvejus metus. Šios rūšies „diplomatai“ tiki, kad ultimatumais bus galima Sovietus priversti, jog padarytų tam tikrų koncesijų. Vokiečiai, vokiečių spaudoje žiniomis, ateityje Europos gynyboje ir formavime teks centrinė vieta. Dėl to ir eina dėl jos tokios varžybos. Kancleris Adenaueris sako, kad jam „dabar didžiausią slogu-tį“ sudaro Potsdamas. Tačiau Vokietija vis tiek stengiasi savo saugumą garantuoti. Trumanas jai leido — o Eisenhoweris tą leidimą patvirtino — turėti 12 divizijų, kurias apginkluoti pasisąžadėjo amerikiečiai. Dabar kaip tik vokieškosios armijos branduolio šefas Blankas su specialistais vyksta į JAV tuo reiklu į Pentagoną šnekėtis.

Susišnekėjimo su Sovietais šalininkai tikina, kad pati didžiausia Vokietijai, o tuo pačiu ir visai Europai grėsmė prasidės tada, kai bus pradėtos formuoti pirmosios vokiečių divizijos.

Esą, Sovietams būtų neprotinga laukti, kol jos bus galutinai suformuotos ir paruoštos... Todėl britų „Daily Herald“ įsakmiai įspėja, kad nebūtų spiauta į Sovietų „taikos ofenzvą“, nes, girdi, tada kils tiesioginis pavojus Vakarams įsivelti į karą...

Tokį Vakaroms saugumo pirkimą galimu Rytų ir Vidurio Europos „nu-rašymu“ ypač smarkiai puola pavergtųjų tautų laisvoji spaudo, įrodinėdama, kad Europa yra viena nedalijama ir kad tol nebus pastovios taikos, kol bus visuose pavergtuose kraštuose atstatyta laisvė. Įsidėmėtini ir gen. Ridgway, prityrusio kario, bolševikų dar taip neseniai apšaukto „generolu maru“, žodžiai — jis ginklavimesi jokių Sovietų taikinių norų įžiūrėti negali. Ta proga tenka pažymėti, kad jam žinoma ir Pabaltijo okupacija. Liūdydamas JAV parlamente apie Sovietų grėsmę, jis pažymėjo, kad Sovietų įvykdyta Pabaltijo agresija rodo tam geriausią pavyzdį.

Laisvojo pasaulio spaudos puslapiuose

Berlyno skerdynės — naujas įspėjimas. Prez. Eisenhoweris dar kartą — pabrėžė, kad sovietinis režimas okupuotose kraštuose laikosi tik smurtu. Tai parodė kad ir paskutiniai kruvini įvykiai Berlyne, kur į organizuotą Rytų Berlyno darbininkų reikalavimą laisvės ir duonos buvo atsakyta okupuotų šarvuotųjų salėmis. Rezultatas — 16 užmuštų ir daugybė sužeistų, nekaltant jau apie dar didesni skaičius lengviau nukentėjusių. Kad nepasikartotų panašios tolkesninių minių demonstracijos, bolševikai į Ryt. Berlyną „tvarkos palaikyti“ pasiuntė 12.000 šarvuotųjų dalinių. Laisvės gerovės ir teisingumo reikalaujantiems Rytų Berlyno ir Rytinės Vokietijos gyventojams savo solidarumą pareiškė ne tik Berlyno senatas, bet ir įvairios vokiečių partijos, organizacijos, gyventojai.

Amerikų žinia apie laisvės demonstracijas Berlyne buvo sutikta kaip pati sensacingiausia po Stalino mirties. Prancūzų „Le Monde“ jas laiko tikra neapykantų Sovietams eksplozija. Kai kurie kiti pasauliniai spaudos organai reiškia nuomonę, kad dabar Sovietai, bijodami, jog Berlyno pavyzdys neišsiplėstų į visus jų okupuotus kraštus, bus Vakarams jau nuolaidesni. Tuo tarpu Ryt. Berlyne pradėta ieškoti „kaltininkų“, kuriems prikišama, kad „sukurstė ramius Rytinės zonos gyventojus“ ir net „prieverta pagrobė“ Rytų zonos min. pirm. pavad. Nusche, kurį „jėga nustūmė automobily į vak. sektorius.“ Sumita 11 tariamų „provokatorių“ iš vak. Berlyno. Berlyno senatas ta proga paskelbė ir laisvąjį pasaulį naują atsiskaitimą — visokiais būdais padėti teroro aukoms ir kovojantiems dėl savo laisvės rytinio sektoriaus gyventojams.

Ko tikimasi iš Bermundo konferencijos? Užsieniečių tremtinių spaudoj pažymima, kad Bermundo konferencijoje faktiškai Vokietijos padėtis būsianti geresnė nei tų kraštų, kurie kovoję prieš ją arba laikėsi griežto neutralumo, kaip pvz. Lietuva, kuriai su kt. Pabaltijo valstybėmis nuo karo įvykių teko ypač skaudžiai nukęsti. Niekas neatsisklaidžia tiesioginiai nei Lietuvos, Latvijos ir Estijos, nei Lenkijos ir kt. pavergtųjų kraštų, ko jie norėtų iš 4 didžiųjų konferencijos.

Iš JAV spaudos komentarų matyti,

kad Eisenhoweris yra pasiryžęs taisyti savo pirmatą klaidas. Kaip žinoma, Churchillis yra kadaise skaudžiai apkaltinęs Rooseveltą, kad tas atmetė jo reikalavimą, kad Sovietai karo metu būtų į Vokietiją įleisti tik tada, jei prieš tai garantuotų Rytų Europos valstybių nepriklausomybę. Dabar Eisenhoweris klaidų, apmokamų žmonių gyvybėmis ir mažų tautų genocidu, žada nepakartoti ir Bermundoje laikytis griežtai. Todėl pabaltiečių spaudoj daroma išvadų, jog Bermundoj Pabaltijo padėtis neturėtų pablogėti. Pabaltiečiai turi daug simpatijų kongrese. Pasitarimų su Sovietais metu kongresas pasiryžęs budriai sekti kiekvieną prezidento žygi.

Joguslavų pavyzdys: „komunizmas — išpuštas reikalas“

Žymus amerikiečių dienraštis „New York World Telegram and Sun“ įsidėję savo bendradarbio Fr Sparkso pranešimą iš Belgrado, kuriame skelbiama, jog raudonieji įrodė „komunizmą esant didelį muilo burbulą.“ Pastaruoju laiku

joguslavai iš esmės keičia komunistinės santvarkos principus, o reikia atsiminti, — pažymi dienraštis, — kad Jugoslavija yra seniausioji raudonoji valstybė už Rusijos sienų. Joguslavų komunistai, įsitikinę, kad tai prives prie absurdo, atsisakė kolchozų sistemos, nustatinėti pastovias kainas, išsižadėjo didžiausios dalies savo pramoninės programos, taip pat aktyvaus antikapitalizmo. Kitaip tarus, išsižadėjo tikrojo komunistinio „rojaus“, kur viskas vykdoma pagal iš anksto nustatytą planą, pradedant lopšiu ir baigiant koncentracijos stovykla. Pasibaigus karui, komunistai Joguslavijoje sugriovė kapitalistinę santvarką, bet dabar, po 7 metų praktikos, kaip pažymi dienraštis, patys pripažino, kad neįstengė pagerinti gyvenimo lygmens, kai tuo tarpu Vak. Europa atstatė. Tito, kuriam tenka pripažinti nuopelnus, jog įstengė savo šalį atplėsti nuo Sovietų imperijos, dabar nori, kaip kiti sako, „kapitalizmo, kuriame nebūtų kapitalistų.“ Kitaip tarus, komunizmas meta savo odą.

Tito krašte privati nuosavybė yra laimėjusi pačią didžiausią kovą su socialistiniais planuotojais, kurie nuvedė kraštą į nesėkmę.

Ir pati Tito valdžia pripažino, kad kolchozai — tas kertinis sovietinės

Pavergtoje Tėvyneje

Iš Lietuvos sugrįžęs vokiečių, kurį laiką dirbęs Birštone, pasakoja, kad sanatorija neturinti net gero vandens, — jis imamas iš Nemuno. Druskos vanduo veržiasi iš primityviai padaryto šulinio — iš statinės. Miške yra geras šiltes vandens šaltinis, tačiau valdžia atsisakiusi jį eksploatuoti. Pats kurortas esąs gerai prižiūrimas. Jis esąs padalintas į dvi dalis: „kurortas“, kur yra purvo vonios ir kt. moderniškai įrengimai. Čia visada esą daug svečių, daugiausia lietuvių. Personalas taip pat esąs lietuviškas. Įrengimai ir mašinos dar iš senų laikų. Čia lankosi „gera publika“. Antroji dalis — „sanatorija“ — naujas pastatas, karo metu buvusi vokiečių ligoninė. Jis įrengtas daug primityviau ir čia tiek svečiai, tiek personalas daugiausia rusai.

Vyriausiasis gydytojas buvęs lietuvis. Anksčiau jis turėjęs Vilniuje privačią praktiką, kuri iš jo buvusi atimta. Prie vonių aplamai visas personalas — lietuvių, (ūkiu skyrus vedėjas irgi lietuvis. Gydymas kurorte labai brangus — vienas gydymui apie 700-800 rublių, įskaitant gydymą, maistą ir vonias. Yra pirmoji ir antroji klasės.

Per karą Birštone buvę suvedę tik 2 ar 3 namai, vėliau buvo viskas vėl suvarkyta. Kurortas uždaromas spalio 10 dieną.

Be šių dviejų kurortų įstaigų, dar buvo nauja sanatorija „Tulpė“, kur buvo įrengiamas garinis šildymas — žiemai. Ši sanatorija veikė ir žiemos metu.

Druskininkuose esą 9 sanatorijos, bet ten viskas sunaikinta, apleista.

Lietuvioje esą nemažai bedarbių. Kai kurie, negalėdami išsiversti žemės ūkyje, eina į miestus, kiti dėl politinių priežasčių negali gauti darbo. Laisvų vietų labai mažai. Tik už kyšius ir per pažintį galima gauti tarnybą. Tik specialistai lengviau gali gauti darbo, nes jų yra didelis trūkumas. Paprastas darbininkas gauna algos 250-300 mėnesiui, pasitaiko, kad tik 200 Rb., vyr. buhalteris kooperatyve gavo 800-1200 Rb., tačiau direktorius tik 600-800 Rb., partijos sekretorius — 1500 Rb., o raštininkas ar mašininkas 250-300 Rb. Švarkas kainuoja 107 r. (darbinis), marškiniai — 90 Rb. Darbininkai labai nepatenkinti. Jie yra visokiais būdais spaudžiami kelti darbo našumą, bet atitinkamo atlyginimo negauna. Kadangi iš algos negalima pragyventi, visi darbininkai yra priversti vogti. Pas juos visada galima gauti šį ar tą nusipirkti. Sako, galima dalimis net visą automobilį nupirkti, vi-

sas motoro dalis. Tokia vieta esanti „Amerikos Bendrovė“.

Kaune kai kurie fabriškai siek tiek atnaujinti, sumoderninti, bet didesnių naujų fabriky statybų nėra. Nebent tik prie uosto, kur pastatytos laivininkystės dirbtuvės — pastatas atrodo kaip garažas. Prie uosto yra ir trikotažo fabrikas, kur galima gauti „juoda“ kojinių ir kt. Fabriky administracija daugiausia rusiška, bet buvo ir lietuvių, darbininkai — lietuviai. „Maisto“ fabriakas per karą buvo susprogdintas, dabar dalinai jau atstatytas, bet dar yra griuvėsių — ten yra mėsos kombinatas. Netoli skerdyklos yra durpynas.

Didelis trūkumas yra mašinų ir jų dalių. Elektriniai motorai, BMW motorai ir kt. ateina iš Vokietijos rytų zonos, — per Rusiją. Aplamai, labai daug vokiečių kilmės prekių. Rusiškosios mašinos yra nedailios, gramozdiškos, netiksliai sukonstruotos, atsilikusios bent 50 metų.

Prekės krautuose parduodamos pigiau, bet ne visada jų yra. Cukraus būna tik ką paskiriama, po to jo begalima gauti tik turguje, brangesne kaina. Trūksta taip pat batų — ateina kartais partija, greit išperka ir vėl nėra; medžiagų kartais yra, kartais nėra arba labai blogos; žibalas — ne kasdieninė prekė; duonos visada trūkinai, pardavinėjant visada vyksta muštynės, taip pat ir prie žuvies. Galima gauti ir geresnių dalykų, bet jie labai brangūs, masei neperkami. Todėl turguje prekiaujama senais batais, vilna, pirštėmis ir t.t. Tik papirošų ir druskos yra pakankamai.

Geležinkelio stotis Vilniuje naujai atstatyta, Kaune 1951 m. dar tebebuvo atstatoma. Prie Žiežmarių buvusi stotoma austrada Vilnius-Kaunas; plentas buvęs platinamas. Darbai buvę jau anksčiau pradėti, bet paskui sustojo ir vėl žolė ėmė augti, 1948-49 metais vėl buvę pradėta dirbti.

Prienuose, esą, tikrai buvusios užtiktos žibalo versmės. Netoli skerdyklos buvę dašoni grėžiniai ir užtikta versmė 1800 metrų gilumoje. Tyrinėjami daromi ir Strevos upelio srityje, kur irgi būk tai užtiktos tokios versmės. Tačiau jų eksploatacija neapsimokanti.

Vokiečių pasakojimais, didžiausi trėmimai buvo 1948 ir 1949 metais, bet ir vėliau, iki 1951 m. trėmimai tebevyko, tik mažesniu mastu. Mačusieji tremiamuosius, pasakoja, kad jie, vežami sunkvežimiais į traukinius, verkė ir šaukė. Kai kurie jų buvo menkai asi-

renge, vaikai basi. Kai kur buvo leidžiama pasirošti ir šio to pasiimti, o kai kur paimdavo visai nepasirošusius. Ypač negailestingai buvo elgiamasi su seneliais ir ligonimis. Daug jų pakeliui į Sibirą mirė.

Iš Ariogalos ir jos apylinkių buvę išvežta bent pusę gyventojų. Labai daug išvežta iš Butkiškės kaimo, kuriame buvo apie 50 sodybų. Pusę jų liko tuščios. Už Dubysos esančios vietovėse taip pat labai daug išvežta. Siluvos pusėn esą ištisi plotai negyvenami, jokio galvio nesimato, namai tušti, langai ir durys išimti, vaizdas nykus. Viena vietovė Siluvos link atrodo žiauriai, lyg visas kaimas būtų išvežtas. Pačioje Ariogaloje gyventojai daugiausia rusai. Labai daug išvežta inteligentų; gydytojų visai mažai bepalikė.

1948 m. buvo tremiama viešai, dabar gi atskiri žmonės visą laiką slapta dingsta. Partizanai žino apie numatomus išvežimus ir žmonės iš anksto įspėja.

* * *

Viena vokiečių, kuri buvo kaip šeimininkė pas vieną mokytoją Lietuvoje, pasakoja, kad mokytojai yra labai sekami ir kontroliuojami. Kiekvieną savaitę mokiniams ir mokytojams yra politinės pamokos. Vienas gimnazistas visada dežuruoja mokytojų kambaryje, — klausosi ką mokytojai kalba. Jis taip pat dalyvauja per mokytojų posėdžius ir pastarimus. Šitas gimnazistas turi būti komjaunuolis, už mokytojų sekimą jis gaunąs net 600 Rb. algos mėnesiui. Mokytojams esą uždrausta lankytis bažnyčioje. Pionieriai visur mokytojus seka ir, pastebėję mokytoją bažnyčioje, praneša partijai ir po to pasitalkina, kad mokytojas būna atleistas iš pareigų. Nuolat esą daroma priekaištų, kad mokytojai permažai domisi ir permažai dalyvauja politinėse pomokose.

Kalėdų švenčių metu mokiniai turėjo eiti mokyklon, nes ir tomis dienomis vyko pamokos. Pionieriai vėliau mokinių klausinėjo, kas namie turėjęs eglutę, kad mokytojas būna atleistas iš pareigų. Nuolat esą daroma priekaištų, kad mokytojai permažai domisi ir permažai dalyvauja politinėse pomokose. Kalėdų švenčių metu mokiniai turėjo eiti mokyklon, nes ir tomis dienomis vyko pamokos. Pionieriai vėliau mokinių klausinėjo, kas namie turėjęs eglutę, kad mokytojas būna atleistas iš pareigų. Nuolat esą daroma priekaištų, kad mokytojai permažai domisi ir permažai dalyvauja politinėse pomokose.

Kalėdų švenčių metu mokiniai turėjo eiti mokyklon, nes ir tomis dienomis vyko pamokos. Pionieriai vėliau mokinių klausinėjo, kas namie turėjęs eglutę, kad mokytojas būna atleistas iš pareigų. Nuolat esą daroma priekaištų, kad mokytojai permažai domisi ir permažai dalyvauja politinėse pomokose.

Pionieriai buvo sudarę liaudies šokių grupes, kurios šoko charakteringus rusiškus šokius... — Vok. Kr. V. Inf.

IŠ MUSŲ VEIKSNIŲ VEIKLOS

* Ryšium su konferencija Bermundoje numatoma dar kartą iš pagrindų persvarstyti visas priemones ir ypač tuos uždavinius, kurie kyla laisvajame pasaulyje gyvenantiems lietuviams, kad viešoji opinija nepasisuktų mums nepageidaujama kryptimi. VLIKo Vykd. Tarybos UR Taryba ruošia memorandumą, kuris numatytas įteikti visoms laisvosiomis tautoms. Jame išdėstomi tie skaudūs patyrimai, kurių Pabaltijo valstybės turėjo santykiuose su Sovietų Sąjunga. Memorandumas bus įteiktas visų trijų Pabaltijo valstybių vardu.

* Birželio 16 d. VLIKo pirmininkas M. Krupavičius ir Vykd. Tarybos pirmininkas K. Žalkauskas išvyko į Romą pasitarti su min. St. Lozoraičiu. Be kita ko, ten norima išsiaiškinti, kokių žygių turėtų imtis diplomatai, ką turėtų atlikti VLIKas ir ką mūsų visuomenė, kad būtų pasidalinta uždaviniais ir pats darbas koordinuotas.

* D. Britanijos ministeris pirmininkas ir einąs užs. reik. ministerio pareigas Sir Winston Churchill per D. Britanijos užsienio reikalų ministeriją atsiuntė Lietuvos ministeriui Londone B. K. Balučiui padėką už jo, Lietuvos Diplomato Kolegijos užsienyje, jos Sefo ir VLIKo vardu pareiktus sveikinimus su linkejimais D. Britanijos karahenei Elžbietai II jos vainikavimo proga.

* VLIKo pirmininkas M. Krupavičius JAV atstovų rūmų nariui Ch. Kerstenui pasiuntė telegramą, kuria Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto vardu reiškiamas padėka už jo pastangas padėti pavergtosioms tautoms, o ypač pasiūlius JAV parlamentui priimti pabaltiečių reikalų rezoliuciją, kuria būtų atskleisti komunistų kėsai ir pastangos jį užgrobti.

* Iš Kolumbijos pranešama: Lietuvos Katalikų Komiteto ir Kolumbijos Lietuvos Bendruomenės narių kun. M. Tamošiuo, kun. Nikodemo Salduko ir Dr. Stasio Siručio pastangomis ir intervencija pagaliau birželio 10 d. Kolumbijos vyriausybė sutiko oficialiai pripa-

žinti ir patvirtinti Lietuvos Konsulatą Kolumbijoje, Lietuvos kolonijos Kolumbijoje džiaugiasi šiuo politiniu laimėjimu Lietuvos naudai.

SPAUDOS APŽVALGA

Kaip buvo „laidojamas“ Stalinas New Yorke

„S. m. kovo 15 d. Stalino pakalikai surošė Stalino šermentis New Yorke. Jie pasisamdė didelę patalpą prie Manhattan Plaza, 66 E. 4th St. Čia jie įsitaikė „genialaus tėvo skerdiko“ šventąjį „abrozą“, 5 pėdų dydžio, su pjautuvu ir kėliu. Taip pat buvo pastatytas didelis karstas, apdengtas „juoda žėlaba“. Stalino batlaiziai plačiai šias šermentis išgarsino New Yorke. Už apsilankymą tokiose šermentyse nutarė imti po 1 dol.

Ukrainai ir didžiurusi nutarė šias šermentis piketuoti. Plakatuose mirgėjo toki užrašai:

— Stalinas korikas, tautų žudikas! Stalinas pasmirdusis žurkė! Stalinas didžiausias žmogžudys!

Oras buvo labai blogas — lietus labai lijo. Piketuotojai išėjo iš kantrybės. Jie nutarė įsiveržti į salę. Salėje jie susirėmė su šermentų rengėjais, juos apkūlė, sudaužė Stalino paveikslą, karstą ir visas emblemas. Liko tik šipuliai. Komunistai pasišaukė kapitalistų policiją gelbėti Stalino „dūšios“ nuo tų pačių rusų užpuolimo. Net 7 policijos būriai atvyko gelbėti komunistų, gulinčių ant grindų su raudonomis nosimis ir apdaužytais šonais.

Taip policija sustvarkė kilusias riaušes ir „Stalino šermentų“ minėjimą užbaigė. Nevienas Stalino pakalikas su aplaužytais šonkauliais turėjo vykti į ligoninę. (Naujienos)

DIDŽIULIS LAIVYNO PARADAS ANGLIJOJE

Karalienės karūnacijos proga Anglijoje įvyko didžiulis laivyno paradas. Dalyvavo iš viso 206 laivai iš 22 valstybių, daugiausia, žinoma, pačių anglų laivų. Karalienė su vyru parada stebėjo iš laivo, karališkosios jachtos.

Juozas Mikštas

Edward Andrews

KATALIKU GYVENIMAS

Redaguoja P. Pusdešris

KO REIKALAVO MARIJA FATIMOJE

Keturi Marijos reikalavimai Fatimoje turi būti išpildyti, jei norime, kad Jos pranašystė apie Rusijos atsivertimą ir pasaulio taiką įvyktų. Marija pasakė tada, kad įvykis bausis pasaulio karas, kad bolševizmas išsiplės, kad net ištisos tautos bus sunaikintos, bet jei žmonės išklauskys Jos prašymo, tada ateis taika, Rusija atsivers, išnyks bolševizmas. Kokie buvo tie Jos reikalavimai?

PAMALDUMAS Į NEKALTAJĄ MARIJOS ŠIRDĮ

Tas pamaldumas yra ne kas kita, kaip speciali pagalba, paties Dievo nurodyta, nusidėjėlių astivertimui. Birželio mėnesio apsirėškime Fatimos vaikams Marija pasakė: "Jėzus nori, kad aš būčiau labiau žinoma ir žmonių mylima. Jūs turite pasirūpinti, kad pamaldumas į Nekalčiausią mano širdį būtų išplatintas." Liepos mėnesio apsirėškime ji sakė: "Kad išgelbėti sielas iš pragaro, Dievas nori, kad mano Nekalčiausioji Širdis būtų garbinama. Aš pažadu išgelbėjimą visiems, kurie praktikuos šį pamaldumą."

Kelias savaites prieš mirtį mažoji Jacinta pasakė Liucijai, kuri dar tebėra gyva: "Kai ateis laikas, kad Jėzus norai būtų visiems žinomi, pasakyk visiems, kad Dievulis užtikrina savo malones per Nekalčiausiąją Marijos Širdį. Pasakyk jiems, kad nesvyruotų prašyti tų malonių." Nors Marija aiškiai pasakė, kad šv. Tėvas turi paaukoti Rusiją Jos Širdžiai (tą šv. Tėvas jau padarė), bet aišku, kad Ji norėjo, jog kiekvienas iš mūsų pasiaukotų Nekalčiausiai Širdžiai, taip pat paaukoti savo artimuosius, šeimą. Kad tas pasiaukojimas visada būtų atmintyje, gera nešioti Marijos medalikėlį ir dažnai kartoti: "Nekalčiausioji Marijos Širdie, būk mano išganymas!"

ROŽANČIAUS KALBĖJIMAS

Antras Marijos Fatimoje reikalavimas buvo kalbėti rožančių. Ji kartojė: "Kalbėk nuolat rožančių." Nuolatos reiškia kiekvieną dieną, kai tik yra laisvo laiko. Rožančius turėtų tapti bendra šeimos malda kasdien. Daug yra gražių maldu, bet rožančius bene bus patį gražiausioji malda, o Rusijos atsivertimui bene stipriausias ginklas; Liucija mano, kad rožančius yra pati geriausia priemonė patraukti į Dievą tuos, kurie nemoka susikaupti, mąstyti. Fatimos Marija reikalavo, kad po kiekvieno paslapties būtų pridama: "O, mano Jėzau, atleisk mūsų kaltes. Išgelbėk mus iš pragaro kančių. Patrauk sielas į Dangų, ypač tas, kurios labiausiai yra pavojuje." Taip kalbamas rožančius yra vadinamas Fatimos rožančių ir jau labai paplitęs lotynų bei anglosaksų kraštuose. Negalime atsilikti ir mes lietuviai, nes mums gal la-

biausiai reikalingi Marijos Fatimoje duoti pažadai.

DARYKITE ATGAILĄ UŽ NUSIDĖJĖLIUS

"Darykite atgailą už nusikaltusiuosius, nes daugelis eina į pragarą, kai niekas už juos neatgailauja," sakė Marija vaikams Fatimoje. Vaikai matė pragarą ir taip buvo sujudinti, kad nie kada to vaizdo neužmiršo. Vėliau jie savo valgi atiduodavo avims, kad pasninku galėtų atgailauti už nusidėjėlius. Ką gi reiškia atgaila?

Pirmiausia, uolus Dievo ir Bažnyčios įsakymų vykdymas. Yra atgaila, kai visu uolumu vykdome, kas Dievo įsakymai. Tai vadinama būtinos atgailos forma. Mes turime ir laisvai atgailauti. O yra visa eilė atgailos formų: kantrybė, nusizeminimas, gailestingumas vargšams, susilaikymas valgyje ir gėrime ir t. t. Kai darome panašias atgailas, turime būtina pridėti intenciją, kad ir tokią ar panašią: "O Jėzau, tai iš meilės Tau, už nusikaltėlių atsivertimą ir atgailą pagal Nekalčiausios Širdies troškimą."

ATGAILOS ŠV. KOMUNIJOS

Marija prašo, kad kiekvieną mėnesio pirmą šeštadienį permaldavimo intencija priimtume šv. Komuniją. Tai pati svarbiausioji permaldavimo priemonė. Čia mes jau aukojame ne savo malonumus, bet tikrą Kūną ir Kraują paties V. Jėzaus. Paaukojimą Rusijos Marijos Širdžiai ir šeštadienio Komunijas Marija minėjo daugelį kartų.

Marija reikalavo šv. Komuniją priimti kiekvieną pirmąjį šeštadienį. Tai labai daug, sakysite. Bolševizmas yra globalinė, viso pasaulio problema, ir čia menkais dalykais nieko nepadarysi. Tik pats Dievas gali dalykus iš esmės pakeisti. Komunijoje pats Dievas ir veikia per žmogų.

Mirtis yra lemianti mūsų likimą visiems amžiams. Tuo momentu jokia pasaulio galybė mums padėti negalėsi. Ir karaliai ir diktatoriai ir vyskupai turi padėti savo valdžios ženklus ir eiti į mirties vartus nuogi ir vieniši. Niekas tų gerų darbų pertekliaus neturi, bet užtarymo ir pagalbos visiems reikia. Čia vėl Fatimos Mergelės pažadai: "Ji bus prie mūsų, jei tik uoliai ir nuoširdžiai vykdysime Jos prašymus."

Kun. L. Jankus
Tėv. Žib-se

* Amerikos kariuomenėje stipriau pabrėžiamas dvasinių dalykų reikalas. Pagrindiniame naujokų paruošime yra įeinamas būdo auklėjimo kursas, kuriame dėstomas priklausomumas Dievui, Dešimt Dievo Įsakymų, dievmaldystės reikalingumas, Dievas, kaip valdžios šaltinis ir t. t.

* Parapijinių mokyklų statybai Amerikoje 1952 m. išleista 321 milijonas dolerių.

PATIKĖKITE ...

Patikėkite, šią naktį
Aš buvau gimtinei.
Laužai nesiliovė degti
Kvapniam papartyne.

Jie liepsnojo iki ryto
Naktį švento Jono.
Žvaigždės krūpčiojo ir krito
Žemėn milijonais.

Visi paparčiai žydėjo!
Kiek tik nori — skinki ...
Beržai sakė man su vėju,
Ties manim palinkę

— Ne laužai čionai liepsnoja —
Tavo jaunos dienos,
Burtų naktį atplasnų,
Klaidžioja čia vienos.

— Vai, ne paparčiai čia žydi,
Tiktai tavo mintys,
Iš toli kraštų atklydę,
Čia nusiraminti ...

— Bet čia kirvis po beržyną
Siaučia lyg pašėlęs.
Kur bedingti — nebežino
Liūdno miško gėlės.

— O toliau, klaidžiuos eglynuos,
Kartais naktį tamsią
Aidi šūviai, sprogtas minos,
Sūnes pikti amsi.

— Ten eglyną šimtametį
Sergi miško broliai ...
Bet ir jis gal greit prarešęs,
Verks ramos karoliais.

Patikėkite, šią naktį
Aš buvau gimtinei ...

Yallourn, 1953 m. birželio 24 d.

* Nėra išganymo nepriklausantiems Kat. Bažnyčiai —

buvo pradėjęs skelbti Bostono kunigas L. Feency. Vatikanas tą jo pažiūrą pasmerkė, ekskomunikuodamas kun. Feency, kuris užsispyrusiai laikėsi savo klaidingos nuomonės. Katalikybė visada pabrėžia reikalą priklausyti įsteigta Bažnyčiai, tačiau iš kitos pusės netvirtina, kad visi, kurie nors ir be savo kaltės nėra įsijungę į Kat. Bažnyčią, jau eis į pragarą.

* Šių metų pradžioje Varšuvos radikas su įtūzimu pradėjo pulti 5 lenkų vyskupus, tarp kurių ir Balstogėje gyvenantį buv. Vilniaus vyskupą Jalbrzykowską. Vyskupų kaltinimas buvo įžanga į naują persekiojimų fazę, kuri oficialiai prasidėjo paskelbimu Lenkijos vyriausybės dekretu, kuriuo komunistinė vyriausybė savinasi teisę skirti kunigus ir iš kiekvieno naujai paskirto dvasiškio reikalauja ištikimybės priešais liaudies respublikai.

* Rusų mokytoja Oksana Kasenkina, kuri 1948 metais išsoko iš rusų konsulato New Yorke namo trečiojo aukšto, nes nenorėjo grįžti į Rusiją, pareiškė, kad ji mananti įstoti į katalikų vienuolyną. Ji yra tapusi rytu apeigų katalikė.

* Prancūzų laikr. "ABN Corresp." skelbia, kad bolševikai ruošiasi šaukti Lietuvos katalikų kongresą, kuris turės oficialiai patvirtinti bolševikų, nuo Vatikano nepriklausomą katalikų tautinę bažnyčią

šachas sumokėjęs net 25.000 dol., bet jo mašinos vidus buvo gamintas su ypač dideliu liuksu, kilimais, specialiomis sėdynėmis, kojū atramomis, specialiais augštais ratais ir specialiomis slėptuvėmis jo asmens sargybai.

Kokia buvo Roosevelto mašina

Kaip tasyklė, iš išvaizdos šarvuota automobilį nuo paprasto automobilio nėra lengva atskirti. Tokį sūviamas atsparų stiklą, kuris yra net 2½ inčo storio, galima įžvelgti tik iš artumos ir tai tik gerai įsižiūrėjęs. Aišku, daugelis asmenų, kurie šandien naudoja tokius automobilius, geriau norėtų važinėti paprastais, bet yra priversti. Toks atvejis yra mir. prez. Roosevelto ar CIO vado Reuterio. Po žinomųjų pasikėsinimų jo gyvybei, CIO - UAW nupirko savo bosui tokią mašiną ir jis turi dabar ją naudoti. Toji mašina yra visiškai šarvuota, bet iš išvaizdos visiškai nesimato. Prez. Rooseveltas, į kurio gyvybę buvo kėsintasi ir tapo nušautas jį lydėjęs Chicago meras Cernak, turėjo labai stropiai gamintą mašiną, kurios planas dar peržiūrėjo ir papildė slaptosios tarnybos agentai. Pav. jos stogas buvo tiek saugus, kad iš augšto namo mesta kokių 7 sv. bomba, nebūtų pajėgi pramušti. Tas pats fabrikas buvo gavęs užsakymą iš Izraelio visam būriui tų patikimų automobilių. Tokios mašinos ten ypač naudojamos, kol dar vyksta visi žydų - arabų nesutarimai.

PARRAMATTA

Kiekvieną dieną saulei leidžiantis Moterų Fabriko, Parramattoje netoli Sydnejaus, prižiūrėtojai atrakinavo vartus ir paleisdavo 300 moterų kalinių į miestą nakvynei.

Kiekvienos moters tikslas buvo susirasti sau vyrą, nuteistą ar laisvą, kuris galėtų suteikti jai pastogę nakčiai. Girtųjų orgijos skambėdavo kas naktį ir nusikaltimų skaičius Parramattoje buvo pats didžiausias visoje Australijoje. Moterų fabrikas buvo pats blogiausias mėginimas sutvarkyti kalines moteris.

Panašūs būriai kas metą iš Britanijos į Australiją siunčiamų moterų buvo daug didesnis vargas vietinei valdžiai, negu tūkstančiai vyrų kalinių.

Vyrų tarpe buvo labai mažai didelių nusikaltėlių, nes 19-tojo šimtmečio įstatymai Anglijoje stambius nusikaltėlius bausdavo mirties bausme, tačiau moterims to įstatymo vyriausybė netaikė, bet pasmerkėdavo ištrėmimu į Australiją.

Vyrai kaliniai už papildomus nusikaltimus galėjo būti apkalami rečiau, mušami ar išvežti į bausmės stovyklas Norfolk saloje, bet moterų — ne.

Pirmosiomis dienomis moteris buvo atiduodamos kaip tarnaitės. Atvykus laivui su moterų transportu, vietos kariuomenės garnizono karininkai pačias geriausias išsirinkdavo sau, o kas likdavo, tai atiduodavo administracijos karininkams bei kareiviams. Tas pats buvo daroma ir su bausmės atlikusiomis kalinėmis.

Niekieno nepaimtos moteris palikdavo valdžios tarnyboje. Šitokia sistema labai palengvino vyriausybės darbą ir jau 1807 metais New South Wales turėjo 395 ištektėjusias moteris ir 1035 de facto žmonas. Tame laikotarpyje gimė 1025 nelegalūs ir 807 legalūs kūdikiai.

Priežastys buvo pateisinamos, nes daugelis nuteistųjų ištrėmimo kalinių paliko Anglijoje savo vyrus ar žmonas, o už dvipatystę grėsė mirties bausmė, todėl daugelis vengdami bereikalingos rizikos gyveno susimetėlių gyvenimą. Tarp viso ko, vedusios moteris gaudavo tik pusę maisto normos, o netekėjusios — pilną!

Moterys kalinės, net ir netekėjusios, melniau sutikdavo būti meilužėmis, negu žmonomis, nes tokiu būdu išlaikydavo savo "mergystės" laipsnį ir daugiau pelnydavo, negu susirišdamos šeimoms ryšiais šiame moterų trūkstančiame krašte. Šitokia sistema — moterų atidavimas besirenkantiems vyrams — lordo Castlereago, Anglijoje, buvo pasmerkta ir gubernatoriaus Lachlan Macquarie įsteigė taip vadinamą "Moterų Fabriką", kuriame moteris dirbdavo mezgimo ir verpimo darbus. Pats fabrikas buvo perdaug mažas, nes turėjo tik 80 pėdų ant 20 ir buvo padalintas į du kambarius, kuriuose turėjo gyventi 150 kalinių moterų su vaikais.

ORGANIZUOJAMAS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ SAJUNGOS LITERATŪROS FONDAS

Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjunga savo praityje išleido nemažai raštų įvairiomis temomis ir įvairiais klausimais. Ir šiandieną pasigendama knygų, rimtų skaitymų ir knygelių pasiskirais ir aktualiais klausimais.

1955 metais sueina 50 metų, kaip LSS veikia JAV-bių lietuvių visuomenėje. O 1956 metais bus minima Lietuvos Socialdemokratų Partijos (LSDP) 60 metų veiklos sukaktis. Minėtos organi-

Ko reikalauja užsakytojai

Paprasti užsakytojai yra labai prikabūs ir smulkmeniški. Kartą augsti Armijos pareigūnai atvyko atsiimti naują mašiną ir išbandymui pareikalavo, kad pats savininkas sėstų į mašinos vidų, o jie jau bandysią saudyti. Sumanus fabrikantas pirma paprašė čekio, nes, girdi, jie sušaudysią mašiną, atseit, apgadinysią. Gi jei jie tik, kad kulkos pereis, jis bus nušautas viduj, tada galės iš jo ir čekį atsiimti. Bet įdomiausias atsitikimas buvo, kai Maskvos patikėtiniai atsiuntė savus inspektorius Stalinui skirtos mašinos patikrinimui. Atvykę jie nešėsi lagaminėlius, kuriuose būta pačių naujaisių ir stipriausių sovietinių ginklų modelių. Čia įsikišo pats savininkas, siūlydamas pabandyti amerikinį Magnum klasės 357 kalibro pistoletą, kuris laikomas pačiu pajėgiausiu tos rūšies ginklu pasaulyje. Ruskeliams to užteko. Jie priėmė perdirtą mašiną. Reporterį kamantinėjamas tos dirbtuvės šeimininkas, pastebėjo: "Ponai, man tikrai gaila, bet aš netikiu, kad toje mašinoje Stalinas būtų kada nors nušautas ar susprogdintas". (Draugas)

Anglijos vyriausybė leisdavo ištrėmiamoms moterims pasiimti kartu ir vaikus į Australiją, o po kelionės gimdavo dar daugiau. Fabrikas nedavė nei baldų, nei patalynės ir viena išeitis buvo vakarais jas paleisti nakvynei į miestą. Šitokiu potvarkiu pasipiktino kunigas Samuel Mardsen ir parašė gubernatoriui Macquarie laišką:

"... dauguma iš tų moterų yra labai blogo charakterio, surinktos iš pačių kolonijos padugnių ir yra pabaisos padoresniajai visuomenei ... Naktimis jos pasipila Parramattos gatvėse ir ieško vyrų, kurie galėtų jas apnakvydinti. Kai kurios moka po keturius šilingus už kambarius mieste, o tuos pinigų uždirba tik paleistuvaudamos. O vyrai, kurie nori jas išlaikyti, plėšikauja! Tokia neleistina prekyba žemina mūsų religiją, moralę ir tvarką. Vietoj, kad šitas Moterų Fabrikas būtų pataisos namas, pasidarė moralinio nusukimo židiniu ir sklėdžia įvairias ligas visoje kolonijoje ..."

Macquarie 1821 m. pastatė naują fabriką ir jau naktimis nebeišleisdavo moterų į gatves. Visos moterys buvo padalintos į tris klases: pirmoji klasė — moteris, kurios greitai laiku bus atsiimtos naujųjų ponų. Antroji klasė — visos neščios ir sąlyginiai nuteistos, trečioji — atliekančios bausmę moteris.

Nežiūrint į tų moterų blogus charakterius bei elgesį, dauguma australų kolonistų iš jų tarpo susirado sau žmonas. Norintys iš to fabriko gauti moterį privalejo duoti valdžiai raštišką pasizadėjimą, kad apsiimsią ją išlaikyti ir su šituo pasizadėjimu iš fabriko vyriausybės gaudavo pasirinkti kokią nori. Fabriko prižiūrėtoja išrikuodavo visas moteris, o atvykę vyrai pasirinkdavo pagal savo skonį. Suradęs sau patinkamą, paliepdavo jai išeiti iš rikiuotės ir, šiek tiek su ja pasitaręs, nuskubėdavo į artimiausią kleboniją sutuoktuvėm. Kiekvienam kolonistui truko apie tris dienas toks žmonos išsirinkimas: vieną dieną kelionė į Parramattą, vieną dieną pasirinkimui ir sutuoktuvėm ir vieną dieną grįžimui namo su žmona.

Kai kurie pasirinkę būdavo labai pedantiški ir tarp 300 nesurasdavo sau tinkamos! Kiti įgaliodavo savo kaimynus parvežti jiems žmonas. "Parink, kokia tau patiks ir bus gerai!" — pasakydavo išvaizduojančiam jaunikiui!

Tačiau ir tokia vedybų procedūra nenumarino viso fabriko. Likusios triukšmaudavo, keldavo riaušes ir viską išdaudavo. Valdžia taikydavo sankcijas ir bausdavo visas maisto sumažinimu, tačiau to nepakakdavo ir šaukdavo jį kariuomenės bei policijos pagalbos jį numalšinimui. Laikiniai aprimdavo, kai policija staiga užklupdavo tų visų riaušių vadovus!

Kaip ten bebūvo, bet Moterų Fabrikas buvo labai gyva vietelė!

vertė Vac. Tamošaitis

Nepersaunamieji automobiliai

Šiaurinėje Detroito dalyje, tarp visos eilės nedidelių įmonių, matome mažai ką sakančią iškabą — "Wolverine Manufacturing Co", kuri prikalta prie neperdidžiausio fabriko pastato. Bet įžengus dirbtuvės vidun, dėmesį patraukia tikrai kažkas įdomaus, nepaprasto. Čia gaminami nepersaunami automobiliai. O darbo bei užsakymų čia niekadoms netrūksta. Gal būti streikai ar nedarbo apraiškos, bet čia visada dirbama.

Kas užsako tas mašinas?

Didžiama visų užsakymų laikoma paslaptis, lygiai, kaip ir pačios gamybos detalės, nes tie, kurie pageidauja tokių autovežiminių, nori būti tikrai saugūs ... Bet, dirbtuvės savininko Whitney Smart žodžiais tariant, per 20 m. jis dar nenustogęs nė vieno kliento. O tie "kostumieriai" gan įdomios asmenybės — Stalinas, Chiang Kai - Shek, Irako šachas, Detroito Walter Reuter, mirusysis Roosevelt, na ir visa eilė pietinės Amerikos diktatorių. Gangsterių? Buvo ir tų. Bet jie tokius automobilius įsigijo kitų piliečių vardais, nes šarvuoto automobilio užsakymai yra reikalingas ir policijos leidimas. Kai kurie bankininkai, gembleriai vis dėlto gavo tokį leidimą ir važinėja saugiose mašinos. Toks Illinois Cook apskrities prosekutorius, kuris dažnai būna

įvairių nusikaltėlių pistoletų taikinių naudoja nepersaunamą automašiną.

Iš ko jos gaminamos?

Metų bėgy toji dirbtuvė vis daugiau išrado naujų priemonių ir medžiagų didesniai saugumo patikrinimui. O pasaulyje įvairių pasikėsintųjų ar šiaip anarchištų tikrai nesumažėjo. Tuo būdu ir apsaugojamos priemonės turi būti efektyvesnės. Tam reikalui čia daromas naujas stiklas, kuris yra atsparus net lengv. priešlėktuvinio pabūklų ugniai. Fabrike gaminamas specialus tinklas, į kurį atsimušą pistoletu, šautu ar net kulkosvaizdžio kulkos. Čia vartojamas ir atitinkamas plastikas, veik plunksnos svorio, bet atmušęs 45 kalibro šovinį! Specialus nepersaunamas metalas plokštėse yra visiškai plonytis, bet turis didelę atsparumą jėgą. Panašiomis priemonėmis šarvuojami automobiliai. Detroito policijos visa eilė automobilių yra nepersaunamų priekiu. Nepersaunamas stiklas bei jo idėjimas dabar yra pabrangęs, nes mašinių langai daromi didesni, vieno gabalo ir lankstyti. Šios dienos kaina priekiniam langui svyruoja apie 700 dol. Gi visas automobilio apšarvavimas, t. y. viršus, apačia, priekis ir šonai, kaštuoja apie 10.000 dol. Tokia sumelė sumokėta už Stalino naudojamą mašiną, plus tikroji pačio limuzino vertė. Irano

Lietuvis

Prancūzų meno paroda

Australijos galerijose

Prancūzų Kalėdų metu ties Tasmanijos krantais aštuonias dienas australiški vandenys plakė per rūkus ant sekulomos patekusį laivą su viena iš didžiausių bet kada iš Prancūzijos siunčiama užsienin menų kūrinių kolekcija. Po didelio vargo, kaštavusio 19.120 svarų, prancūzų menininkų 119 darbų buvo išgelbėti ir pakabinti sekulomos Australijos meno kritiki ir žiūrovų plakimui...

Parodos darbų parinkimas ir atgabenimas į Australiją truko virš trijų su puse metų. Joje dalyvaujanti menininkų stilius ir priemonės Europoje yra pažįstamos jau virš penkiadešimt metų. Australijoje pradedamos tik dabar pažinti. Jean Cassou, Conservateur en Chef du Musée National d'Art Moderne, parodos katalogo įžangoje sako, kad šių dienų vadinamasis modernusis menas jau švenčia savo pusantro šimtmečio jubiliejų, savo didesniąja dalimi yra įrašytas į meno istoriją, yra įvertintas, išstudijuotas ir suprietas, o tuo pačiu yra vienmetis su Australijos, kaip tautos, atsiradimu ir vystymusi. Tolimesnieji vertinimai jau yra nereikalingi, bet tik lieka stebėti kokios įtakos suteiks ši paroda šio krašto meniniam progresui. Viena jau darosi aišku, kad visi parodos eksponatai gali būti nupirkti ir liks Australijoje.

Kaip ir buvo galima tikėtis, paroda sukėlė daug vėjų Australijos publikoje. Nenuostabu, nes kiekvienas naujas reiškinys čia yra sutinkamas su ignoravimu, paneigimu ar net grasinimu — triukšmas dėl maudymosi kostiumų naujojo stiliaus, triukšmas dėl olimpijadų, dėl karčiamų uždarymo laiko, dėl archainių įstatymų pakeitimo... Kiekvienas reiškinys, kuris prieštarauja tradiciniams anglo-saksų konservatyvizmui, yra nepageidaujamas. Tie meno kritikai, kurie mėgino teigiamai atsiliepti apie šią parodą, susilaukė daug ugnies, lygios nukryžiuvimui.

Per toli yra Australijos žemynas, kad galėtų gyventi ar pajūsti Vakarų pasaulio sroves ir pulsą, todėl ši paroda yra lyg vienas išplėstas lapas iš kažkokios neskaitytos knygos. Šioji knyga šiuo atveju yra Vakarų meno raida, bendras kultūrinis Europos gyvenimas, suprantamas tik tuo gyvenimu besidomintiems ar jame gyvenantiems. Nuotoliai ir pasenusios tradicijos sustabdė šio krašto žmogaus kultūrinį progresą. Per daug didelis impresionistų mokyklos dievinimas Australijos mokyklai nedavė progos arčiau pažinti beplintančios ekspresionizmo srovės, tekančios iš Paryžiaus mokyklos. To pasekoje modernizmas šiame krašte yra tik imitavimas, bet ne asimiliavimas ar pasisavinimas ir meno kritikai pataria stebėti moderniojo meno progresą, įsaky-

dami pripažinti ir taikintis prie prancūzų meno.

Australų meno kritikai atrodo, kad menas tik keičiasi, o ne progresuoja ir tuo pačiu suabejoja ar tie pasikeitimai duoda kokios nors naudos žmogaus kultūriniam progresui. Tradicionalistui neramūs ir gaivališki atradimai, išskojimai atrodo tik kaip realybės ardymas, todėl ir Paryžiaus mokykla jam atrodo trapi netikra. Kaip jie ten begalvoty, bet prancūzų menas yra valdomas ne jausmų, bet intelekto, kuris turi dvi dideles charakteristikas — logiką ir stilių, o šios abi gali būti tik pas labai civilizuos žmones! Prancūzų kultūros turtingumas yra jos sugebėjimas absorbuoti, atkurti ir išryškinti talentus, atpažinti ir įvertinti kitų tautų menininkus (mūsų Kasulį, Galdiką, Jonyną, Monci.)

Čia skaitomas garsių menininkų ir kritiku Mr. Lindsay Norman, 74 m. baigęs tik australišką mokyklą ir apie 1905 metus vizitavęs Londoną, apie parodą taip išsireiškė spaudoje: "... protinis lygis, kuris sukūrė šiuos darbus, kažin ar atitinka aštuonerių metų vaiką, ir dar labai negabaus, protinį lygį..." o kitas tapytojas, lektorius ir Melbourne Nationalinės Galerijos Sąjungos valdybos narys sako, kad bendrai ši paroda esanti labai menka ir vieno kūrinio autorių barai už bereikalingą švrios drobės sumurzinimą ir bereikalingą gabenimą 12.000 mylių parodai, nes panašių kūrinių jis, atseit, galįs surasti ant kiekvienos Melbourne esančio garažo sienos... Jaunesnieji ir drąsesnieji kritikai pasisakė, kad paroda esanti nauja, drąsi ir atnešanti naują epochą į Australijos kultūrinį gyvenimą. Melbourne universiteto Fine Arts profesorius J. Burke sako, kad tie žmonės, kurie puola šią parodą, yra meno idėjų priešai arba parodo savo visišką nesugebėjimą įvertinti spalvas ir formas. Jo patarimu, paroda turi savyje ne vien tik prancūzų meno klasinę tradiciją, bet ir šimtmetinius intelektualius ieškojimus, ir yra būsimasis populiarusis rytojaus menas.

Kiti laikraščiu straipsniai atsargiai nusiplauna rankas ir savų teorijų nesūlo, nes skaitytojai tuoj pliekia laiškus: "... koks tai paniekimas mūsų gerosios senutės galerijos, kai ant jos sienų kabinašios tokios šiukšlės..." arba koks iškabų tepliorius šaukdamas "Rubbish!" išbėga ginti komercinio meno nuo užkrėtimo prancūzišką modernizmu! Pati Prancūzija turėjo panašius kritikus, ne vien tik savų tarpe, bet vis dėlto yra viso civilizuoeto pasaulio dėmesio centras ir jos nuomonė — ne australų ar mano — turėtų būti gerbiama pasisakant geru žodžiu arba nutylint. Nelogiška paneigti to, ko nesu-

Avies vilna yra labai svarbi tekstilinė žaliava. Iš grynos vilnos gaminti audiniai yra labai vertingi. Tačiau naujaisiais laikais, kada šios brangios žaliavos ypač trūksta ir kada technika pažengė į augstesnę laipsnį, pradėta gaminti įvairūs kiti dirbtiniai pluoštai: celvilinė (dažnai žmonių vadinama medine vilna), pienvilnė, įvairūs dirbtinio šilko pluoštai ir pan. Ypačingai Vokietija susidariusi aplinkybių buvo priversta įieškoti vilnos pakaitalų, nes Vokietijoje avių skaičius po pirmojo karo buvo labai mažas — tik 3 milijoi-

pranti; o suprasti viską — nebūtina! Dešimtmečiai keli dar praeis, kol šio krašto meninio progreso lygis pasieks Flemingtono hipodromo lygį.

Kaip iš viso galų gale suprasti modernųjį meną?

Vienas iš didžiausių XXa moderniojo meno ekspertų M. René Huyghe, Louvre galerijos kuratorius, pataria nesinėsti į jas su savim neapykantą menui, savo standartinių sprendimų ir kasdieninių papročių. Jo pasakymu, skirtumas tarp moderniojo meno ir saldių, gražiai atrodančių praejusių laikų meno kūrinių yra toks pat, kaip ir tarp modernaus ir senoviško karo. Senoviško karo apkasų frontas pamažu ir sistematingai judėdavo prieš link, o modernusis karas yra atskirų tankų dalinių veržimasis viena kuria kryptimi į priekį iki kraštutinės galimos ribos. Šioks tankų dalinis nesiekia galutinės pergalės, teritorijų užėmimo, kokį mes randame pas Rembrantą, Rubensą, Titianą. Modernusis menininkas nori iširti viską, kiek tik jam leidžia žmogiškasis smalsumas. Jo technika yra vyriausia ir yra padidėdama mokslo, matematikos ir psichologijos. Štai kodėl žiūrovas, stebėdamas modernius kūrinius, yra nepatenkintas ir klaidžiojantis. Modernusis teatras, muzika, baletas, architektūra, baldai, tekstilė ir pramoniniai projektai stiliai tiesioginiai išplaukia iš Cezanne, Picasso, Braque abstraktizmo ir eidami su laiku įsijungia į kasdienybę. Nors ir labai gražūs ir meniškai mūsų senolių aprėdai, bet šiandien jų nebedėvim — senoviški! Rengiamės naujais, moderniškais... Kas žino, gal sekanti vasara moterys dėvės sukneles su H. Hurlungo T50-50 piešiniu (Nr. 45 kataloge)... Šios parodos lankytojas privalo sutikti su moderniojo menininko "Tikiu, kad gamta nėra menas ir kad menas nėra "grožis". Ne vienas yra sunku suprasti tokias formas, kurios neatitinka gamtoje esančių formų. Kas tik su šia paroda pradėjo domėtis menu — jo nesupras niekad, kol neatsivers meno istorijos puslapis.

Vac. Tamošaitis

Avies vilnos nepakeičiamumas

Inž. Gražvydas Lazauskas

Avies vilna yra labai svarbi tekstilinė žaliava. Iš grynos vilnos gaminti audiniai yra labai vertingi. Tačiau naujaisiais laikais, kada šios brangios žaliavos ypač trūksta ir kada technika pažengė į augstesnę laipsnį, pradėta gaminti įvairūs kiti dirbtiniai pluoštai: celvilinė (dažnai žmonių vadinama medine vilna), pienvilnė, įvairūs dirbtinio šilko pluoštai ir pan. Ypačingai Vokietija susidariusi aplinkybių buvo priversta įieškoti vilnos pakaitalų, nes Vokietijoje avių skaičius po pirmojo karo buvo labai mažas — tik 3 milijoi-

nai avių 1925 m., 5 milijonai — 1938 m., kai 1865 metais Vokietijoje jų būta 50 milijonų. Vokietijoje celvilinės (gaminto pluošto iš celulozės) pramonė taip išsivystė, jog jie užpildė savo rinką ir net dideliais kiekiais išveždavo į užsienius — pluoštą, siūlus, audinius ir kitus įvairius tekstilinius gaminius. Tačiau celvilinė vilnos jokiū būdu neatstojo, celvilinė užpildė spragą ne kokybės, bet tik kiekybės atžvilgiu, atitinkamai ją naudojant kaip priemašą prie vilnos. Iš grynos celvilinės gaminti audiniai yra visai menkaverčiai. Tačiau, naudojant celvilinės priemašą iki 30%, audiniai buvo dar neblogi, bet ne celvilinės, o tik vilnos kokybės ir kiekybės persvaros dėka. Tuo būdu celvilinė vilnai nėra joks pakaitalas.

Pastaraisiais metais labai išvystyta žymiai geresnio neceuliozinio pluošto gamyba. Ypačingai yra pagarsėjęs nylono pluoštas. Šie įvairūs pluoštai, — kurių gamyba per 8 pastaruosius metus jau pasiekė tą tašką, kas buvo pasiekta celuliozinį pluoštą gaminant žymiai ilgesnį laiką, — irgi toli gražu nėra vilnos pakaitalai, jos atstoti negali. Priežastys aiškios — dar nesugebama pagaminti toks pluoštas, kuris turėtų visus savumus, kuriuos turi vilna. Dėl to visi tariamieji pakaitalai tinka prie vilnos tik kaip priemaša. Prekyboje net priimta vadinti vilnone medžiaga, kai vilnos joje esama 50%.

Dažnai pasitaiko spaudoje visai netikslų žinių apie vilnos pakeičiamumą, giriant įvairius naujos pluoštus. Tai yra daugiausia reklamos bei biznio reikalas. Aišku, kad tokias "spaudos antis" paleidžia ne specialistai, bet biznieriiai. Iki šiol iš viso nėra tokios mašinos, kuri atstotų natūralią avį. Šia proga pažymėtina, kad vilnos pakeičiamumo klausimas yra bene sunkesnis už atomo skaldymą, ir ne taip lengvai įvykdomas.

Tiesa, visi dirbtiniai pluoštai gamyboje labai lengvai apdirbami, paruošiami (karšiami, verpiami, audžiami, dažomi, užbaigiami), tačiau yra svarbiau-

— Ką tu matai čia tokio baisaus?

Bėrnukas pažvelgė paniikinamai į mane ir tarė:

— Kokią nesamone jė čia nupaisė! Mergaitė negali kalbėti telefonu, kada ji yra vonioje. Vanduo praleidžia elektrą ir todėl gali ją užmušti.

NEPATAIKĖ

Vienas Jungtinių Tautų politikų, Spaak, kalbėjo vienoje viešoje paskaitoje Amerikoje. Po paskaitos prie jo priėjo sužavėta amerikietė ir tarė:

— Jūs esate nuostabus žmogus...

Jūs atrodote kaip Churchilis ir kalbate kaip Charles Boyer (žinomas kino artistas).

— O, tai man labai malonu girdėti, — atsakė Spaak, — bet aš geriau norėčiau atrodyti kaip Charles Boyer ir kalbėti kaip Churchilis.

TIKSLAS

Vytukas gyrėsi savo kaimynei:

— Mano tėveliai jau greit išvažiuos į Ameriką. Ten bus daug geriau. Dėl to jie dabar taip jaudinasi.

— O kas bus, jeigu bus blogiau? — paklausė šypsodamosi kaimynė.

— Mamytė tuo netiki, — atsakė Vytukas, — bet jeigu ir taip būtų, tai ji sako, kad nėra ko rūpintis, nes visomet galima pasikarti.

GERA KOKYBĖ

Vienas didžiulis New-Yorko koncertas pasitruvo vieną savo nuolatinių klientų:

— Prašome pasakyti dėl kokių aukštų kokybių mūsų gaminiuose jūs esate nuolatiniai klientas.

Pirkėjas atsakė:

— Ši aukšta jūsų prekių kokybė yra mano žmona, nes ji mane privertė pirkti pas jus.

JUOKAS — GERIAUSIAS BIZNIO LAIDAS

Tomas Edisonas kartą gavo pranešimą, kad vienas jo tarnautojų dažnai pasakoja juokus klientams, kas, skundėdavo nuomone, gadina šios firmos vardą.

Edisonas, perskaitęs laišką, įsakė nupirkti besijuokiančio žmogaus paveikslą ir pakabinti pirkėkambarėje. Tada jis tarė:

— Tegul visi tarnautojai žiūri į šį paveikslą ir atsimena, kad nei vienas biznis nebuvo padarytas, kada pardavėjas buvo blogai nusiteikęs!

NUGIRSTA PRAEINANT

— Žinoma, aš tave myliu. Bet, sakyk, ar aš galiu ištėkėti už visų vyrų, kuriuos aš mylėjau ar myliu? (Nep. Liet.)

APIE ROŽĘ IR JOS "UŽKALBĖJIMĄ".

Plačiai yra žinoma rožės ligos gydymas užkalbėjimu. Girdi gydytojai rožės nepagydo, o lengvai ją pagydo burtininkai, kurie moka rožę užkalbėti...

Šiuo klausimu prof. daktaras K. Valteris šitaip rašo:

"Užkalbinėjama" įvairiai: arba vien paslaptinomis "maldelemis", arba dar atlieka tam tikras "apeigas" bei prideda atitinkamų "vaistų". Kuris iš šių būdų yra "pamačlyviausias" — nežinau.

O štai kaip gydytojai supranta rožę. Ši liga medicinoje žinoma trimis vardais: rožė, Sv. Antano ugnis ir erysipelas; paskutinis vardas vertojamas moderniojoje medikų kalboje. Rožė gydytojams žinoma nuo seniausių laikų, bet jos, kaip ir daugelio kitų ligų, priežastis ir patikimi gydymo būdai nežinoti neperseniausiai.

Rožė yra užkrečiama odos (kartais ir gleivių) liga. Užsikrėsti galima kontaktu keliu (prisiliečiant, bučiuojantis ir pan.) ar per daiktus, patalynę ir t.t. Ligos sukėlėjas yra tam tikra bacila (Streptococcus erysipelatis), kuri patenka į odą ar gleivę per akims matomą ar nematomą įdrėskimą ir čia imo veistis ir gaminti stiprius nuodus. Nuo užsikrėtimo momento ligi ligos pasireiški gali būti įvairūs laikarpiai: nuo vienos dienos, ligi vienos savaitės. Tas paretis nuo įsiveržusių (desantinių) bakterijų piktybingumo (moderniškai kalbant — agresingumo!) ir skaičiaus ir nuo kūno atsparumo. Jei žmogaus organizmas yra stiprus ir atsparus, o bakterijos silpnos ir taikingos ir tik ribotas skaičius pateks į odą, tai toks "prietiltis" gali būti lengvai kūno pasipriešinimo jėgų sunaikintas ir liga gali visai nepasireikšti. Jei viskas bus atvirkščiai — pasekmės gali būti liūdnos. Bet trečioji išeitis yra dažniausia: bakterijos įstengia sukelti ligą — rožę, bet

organizmo pasipriešinimo jėgos ją negali po kurio laiko.

Šios bakterijos greit paralyzuoja kūdikių, senių, alkoholiukų ir bendrai nusilpusių žmonių kūno atsparumą ir, jei jie bus gydomi tik "užkalbėjimu" — jų mirtingumo nuošimtis bus labai augštas!

Rožė reiškiasi odos paraudimu, bloga savijauta, šalčio krėtimu, galvos skausmais, noru vėmti ir temperatūros pakilimu. Pilnai "pražydusi" rožė atrodo taip: skaisčiai raudonos spalvos patinimas, ryškiai atsiribojęs nuo aplinkinės odos pakiliu kraštu, kurį kartais lengviau apčiuopti negu pamatyti. Toks paraudimas paprastai veido odą plinta į šalis kartais iš lėto, o kartais greit ir gali išplisti gana plačiai, pavz. po visą veidą. Jei liga pasiekia purius audinius, pavz. apie akis, lūpose (lipsisikai, deja, neapsaugo...!), tai ištinimas gali būti pasibaisėtinas!

Jei rožė nesikomplikuoja, tai po kelių dienų ji savaime praeina: paraudimas blykšta, patinimas nyksta, oda minkštėja, šiek tiek lupasi ir atgauna normalią išvaizdą. Galima įsivaizduoti ligojio dėkingumą ir "užkalbėtojo" pasididžiavimą jei "užkalbėjimas" įvyko šio savaimingo pasveikimo išvakarėj!... Tada sakoma: "Užkalbėjimas rožę kaip ranka atėmė"!

Jei bakterijų (streptokokų) yra kur nors kūne (nosy), burnoje, tonzilose, kiuruose dantyse), tai rožė gali kartotis. Tokie atsikartojimai paprastai būna organizmo susilpnėjimo momentais, k.a., persišaldžius, "pagirioms sergant" laike stiprių dvasinių pergyvenimų, persigandus ir t.t.

Rožės "žydėjimo" amžius būna maždaug nuo vienos iki trijų savaitių ir rečiau atsikartojama paleika pėdsakus — patinimą. Bet jei bakterijos savo pagamintais nuodais pakerta kūno atspa-

Visur visai

STRATEGIJA

Vienas amerikiečių generolas lankė fronto liniją Korėjoje. Staiga virš jo galvos praskvilpė kelios kulkos. Išsigandęs generolas įbėgė į bunkerį ir suriko seržantui:

— Virš mano galvos kažkas prašovė tris kulkas. Čia pat po nosim turi būti pasislėpęs koks nors priešas kareivis.

— Mes gerai žinome kur jis yra, — atsakė seržantas.

— Tai kodėl jūs jo nelikviduojate?

— Neapsimoka. Tas tipas čia sėdi jau tris mėnesius ir dar nieko nesužeidė nei nušovė. Jeigu mes jį likviduosime, tai čia gali atsijusti kitą kareivį, kuris mokės šaudyti.

MODERNIOJI PSICHOLOGIJA

Mano 12 metų berniukas visiškai nesidomėjo moterimis. Vieną dieną jis atėjo pas mane su blogo vardo kalendorium.

— Ar tai nėra baisu? — tarė jis visas paraudęs.

Atverstame puslapyje matėsi mergaitė pasilenkusi iš vonios, užsimetusi tiktai rankšluostį, ir kalbantį į telefono trūbelę.

— Oho, — pagalvoju, mano sūnus jau pradeda bręsti. Tiktai nežinojau, kuo jis pasipiktino ir todėl paklausaui:

rumą, (ypač jei jis ir taip jau yra menkas!), tai ligos sukėlėjas pasiję kraujuje ir apvaldo svarbius gyvybei organus: plaučius, smegenų plėves, inkstus, širdį. Tokiais atvejais jau jokie "užkalbėjimai nepadės!...

Norint ligos eigą sutrumpinti, komplikacijų (o tuo pačiu ir mirties!) išvengti, patariama vartoti puikniausius rezultatus duodančius vaistus: sulfonamidus ir peniciliną". (Nep. Liet.)

Redaguoja Sambūrio "Šviesa" Australijos Regijonalinė Valdyba

"ŠVIESOS" PUSMEČIO PROGRAMA

Sambūris "Šviesa" Sydney sk. savo šių metų antrojo pusmečio veiklos programą pradeda liepos 18 d. paskaita: "Personažo problema lietuvių literatūroje". Po paskaitos diskutuos. Prelegentas V. Kazokas, įėjimas visiems laisvas, pradžia 19 val.

Rugpjūčio mėn. 15 d. paskaita: "Iš medicinos pažangos". Po paskaitos paskaitos, prelegentas gydytojas M. Bobinskas, įėjimas visiems laisvas, pradžia 19 val.

Rugsėjo 19 d. diskusinė paskaita būsimos Lietuvos ūkio klausimu. Tiksliai tema, prelegentas ir kitos smulkmenos bus paskelbta vėliau. Įėjimas visiems laisvas.

Spalio mėn. 17 d. "Literatūrinis pobūvis". Programoje dalyvauja Sydney gyvenanti lietuviai rašytojai ir kitos žymiosios meninės pajėgos. Smulki programa bus pranešta vėliau, įėjimas tik su kvietimais.

Lapkričio mėn. 28 d. forumas tema: "Trys pažūros į ateities Lietuvą". Prelegentas ir kitos smulkmenos bus paskelbtos prieš parengimą, įėjimas visiems laisvas.

Gruodžio mėn. 31 d. tradicinis Naujų Metų Sutikimas Sambūrio nariams ir kvietiniams svečiams.

Visi parengimai vyks Milsons Point Enni Rd. 12-14, išskiriant literatūrinį pobuvį, kuris ruošiamas plataus masto ir bus Estų namuose.

Skyriaus Valdyba

Sakyk, ar mes negalėtumėm sukurti kokią nors lietuvišką draugiją savo pažįstamiems? Susirinktum, pakalbėtum, nugertum, paskum parašytumėm apie savo veiklą. O... tu supranti, panašiai kaip teisininkai...

Tegul ją galas! Ji kaip megztukas — niekad neišlaiko paslapties.

— Kodėl tu išsiskyrei su žmona? — Taigi, klausia, lyg aš žinočiau, kodėl...

Humor

QUERY

Conjurer's Wife (to her husband): Do you think we can afford a chicken, darling? The children are getting rather tired of rabbit.

* * *

Mr. Hardfax: So your son left us to go into a bank in the City? How did he acquit himself?

Mr. Timbertop: He didn't acquit himself. It took the best lawyer in the country to get him acquitted.

* * *

AT THE LIVERY STABLES

"I want to go to the zoo. Will you give me a suitable horse?"

"Yes, sir; but what do you mean by a suitable horse?"

"Well — er — one who wants to go to the zoo."

* * *

SECRET

A woman's secret society has been formed in America. It sounds impossible.

* * *

The district superintendent of a railway company has always made a special point of insisting that stationmasters shall send in a full report at once of any accident, however small. One morning he received the following urgent message:

"Man fell from platform in front of moving train. Will send further details later."

After waiting for what seemed an age, the superintendent received the second message:

"Everything O. K. Nobody injured. Engine was going backwards."

* * *

AN ART

"You want to marry my daughter? You are an artist. Can your Art maintain my daughter?"

"Hm, that is an Art in itself."

The World Today

By Paul L. Lórd

There is an anniversary in the Baltic States this week, but the people of Lithuania, Latvia and Estonia are not celebrating it.

Thirteen years ago, on June 15, 1940, Soviet armies overran the three little independent republics, set up communist puppet regimes and proceeded to incorporate them into the Soviet Union. For the Balts, a fiercely nationalistic people, they have been 13 years of fear, violence and enslavement.

At midnight June 14, 1940, Soviet Foreign Minister V. M. Molotov handed Lithuania an ultimatum ordering formation of a new government acceptable to Moscow. He handed an answer by the following morning. The same order went to Latvia and Estonia. The three nations, Molotov charged, were a threat to Soviet security.

When the ultimatums were rejected, Soviet troops poured across the borders. The occupation was swift and complete.

The Baltic States had the misfortune to be located in the path of Soviet expansionism. The Moscow newspaper "Izvestia" said some years before the invasion:

"Estonia, Latvia and Lithuania are directly on the road from Russia to western Europe and are, therefore, a hindrance to our revolution. This fence must be knocked down. The conquest of the Baltic Sea would make it possible to agitate in favor of the socialist revolution in the Scandinavian countries so that the Baltic Sea would be changed into the sea of social revolution."

Because they resisted communist aggression in every way possible, one-fourth of the total population of six million have been sent to Soviet concentration camps. Thousands of others have been executed. A few have escaped to countries such as the United States.

The U. S. attitude toward the Soviet seizure of the Baltic States and the subsequent deportations and executions was summarized last week by President Eisenhower. He declared:

"The wrongs of aggression and terror have left a profound impression on the American people. It is reflected in our steadfast policy of continuing to recognize the diplomatic representatives of the independent Baltic republics, and in our cherished hope that these countries shall live again in freedom."

The manner in which 1,500,000 Balts were deported to Siberia and other Soviet areas is recalled by Jonas Budrys, one of those fortunate enough to escape from Lithuania. Mr. Budrys, Lithuanian Consul General in New York, says:

"Terror stricken people watched the Soviet mobilization of all the country's buses and trucks; watched while, like horrible zombies, they were collected in the squares and streets of towns large and small; watched as endless numbers of long, empty trains, usually used

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:

The Director,
Department of Education,
Please send me:

Information about the Evening Classes.....

Free Correspondence Lessons.....

Free Radio Lessons.....

Surname..... Christian Name.....

Address.....

State.....

My native language is -

TAUTIŠKI DIRBINIAI:

ilgos juostos £3.10.0, kaklaraišiai £1.5.0, įvairios kitos juostos ir juostelės nuo 6 šil. iki £1.10.0. Išpildomi specialūs užsakymai. Kreiptis AL Leidykla.

the Baltic States as its own possessions. It has always considered that these regions constitute the inalienable possession of the working masses that inhabit them; that these masses have a full right to freely determine their political destiny."

EAST GERMAN RIOTS SERIOUS THREAT TO SOVIET RULE

The recent anti-communist riots in East Germany show that East Germany is a place of "seething discontent" rather than a "workers' paradise", Chalmers M. Roberts, Washington Post writer, said this week.

"The rioting," he said, "constitutes the biggest and most serious rebellion against Soviet rule since Marshal Tito of Yugoslavia broke with the Kremlin in 1948.

"With some three hundred thousand Soviet troops in Germany there is no question about Soviet ability to maintain order, if the Russians continue to make use of their own force.

"But to continue to station Soviet tanks in German streets is to continue to point up the fiction of a 'people's republic'.

"The post-Stalin peace offensive is aimed, it is believed, at (a) preventing establishment of the European army molded from national armies of six nations; and (b) dividing the Free World in every possible way."

U.S. PRESS ON IMPLICATIONS OF GERMAN RIOTS

American newspaper continue to discuss the implications of the workers-riots against communist authorities in East Germany.

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS
— pagelbėti pirkinėjantis —
KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVEJĄ
Jis nurodys Jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.
Ten Jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co. Limited

The Big Store ■ Rundle St. Adelaide

Sutaupysite pirkdami tik gera preke

PIRKITE BATUS BET KURIOJE FIRMOS

"EZYWALKIN Ltd."

90, Rundle St.
Port Pirie
Port Lincoln
Mount Gambier

K R A U T U V Ė J E

Port Adelaide
Hindmarsh
Unley Road
Hindley Street
Gouger Street

KIEKVIENOS POROS BATŲ PATVARUMAS GARANTUOTAS

JEIGU TAMSTAI
REIKIA MOTOCIKLO

eikite pas

Auto Resales

91 GOUGER STREET
ADELAIDE, S. A.
Phone C560

Pas mus rasite visų populiarių markių motociklus. Labai lengvos išsimokėjimo sąlygos. Visi registracijos, draudimo, licencijų formalumai Jums sutvarkomi nemokamai.

MES GARANTUOJAME KIEKVIENĄ PARDUOTĄ MOTOCIKLĄ!

Alus buteliuose

ir KITI GERIMAI
PRISTATOMI
I NAMUS
BET KUR ADELAIDĖJE AR PRIEMIESČIUOSE
(pristatymas nemokamas)
SKAMBINKITE

Cen 1253

Hotel Angas

78 ANGAS ST. ADELAIDE

Rukykite tabaka,

ATITINKANTI JUSU ASMENINI SKONI

PLATUS PUKIU MUSŲ TABAKŲ PASIRINKIMAS PILNAI
PATENKINA VISUS CIGAREČIŲ IR PYPKIŲ RUKYTOJUS. JUS
BUSITE PILNAI PATENKINTAS PASIRINKĖS VIENĄ IŠ MILDORP'O
TABAKŲ — KARTU TURĖSITE IR MILDORP'O KOKYBĖS GARANTIJA

Rukykite viena is

Misdorff

Leonard Norman

tabaku, atitinkanti Jusu skoniu.
marke zinoma virs 100 metu.

Tiek metu be baznycios...

Jau 25 metai, kai Urugvajaus lietuviai be savo baznycios. Nebuvo, kas jiems baznycia pastato, o jie patys — žmonės neturtingi. Už tat komunistai turėjo čia gerą dirvą, nes nebuvo, kas jiems rimtai pasipriešintų. Visame pasaulyje nerai didesnės lietuvių komunistų tvirtovės, kaip Urugvajų, Pietų Amerikoje. Jie čia labai išgalėję: turi du klubus, laikraštį, radiją, ruošia komunistinę dvasioj teatrą, kinus ir t.t. Dabar komunistai išgirdę, kad katalikai nusprendė statyti prieškomunistinę tvirtovę — baznycia ir mokyklą — baisiai užpyko ir pradėjo keršyti ir šmeižti. Vienas paleido akmenį į lietuvišką kryžių, kurį Montevideo Arkivyskupas pašventino ant sklypo, kur bus statoma lietuvių baznycia. Kitas palydėjo Tėvą misijonierių pagiežos žodžiais: "Ar tu vis čia valkiojiesi? Dar niekas tavęs neužmušė?"

Baznycia ir mokykla, tai lyg druska kuri eđa komunistams akis. Dėl to kreipiuosi į visus taurius lietuvius, kuriems rūpi mūsų tautiečių išgelbėjimas iš komunistų pinklių Urugvajų. Prisdėkite prie skubaus dviejų tvirtovių pastatymo: baznycios ir mokyklos. Šią vasarą prasideda statyba. Vietiniai žmonės neturtingi. Dauguma jų jau 8 mėn be darbo. Komunistams puiki dirva.

Marija Fatimoj pagarsino, kad ji išgelbės pasaulį iš komunizmo. Dėl to ir vardą būsimai baznyciai parinkome: "Fatimos Marijos ir Jos Nekalčiausios Širdies". Mat ji pranešė pasauliui, kad jos Širdis pergalės.

Labai lauksim geradarių, norinčių įtaisyti baznyciaj altorių, langą, suolus, stacijas, krikštų, monstranciją ir t.t. Būtų gera iš anksto pasiklausti, ko mums labiausiai trūksta. Gal rasite geradarių, norinčių nupirkti baznyciaj didesnę plytų skaičių. Sakysim: 3000 plytų už 40 svarų. Toks asmuo taptų pilnas baznycios Fundatorius. Yra ir Garbės Fundatoriai, kurie įneša 200 svarų ar daugiau. Mes laukiame visų pagalbos. Ir mažos aukos bus mums paguoda ir padėrinimas.

Kai kas taupo pinigus vežtis į Lietuvą. Palaukime. Dar pirmą išsipašykime per aukas ir maldas iš Dievo per Fatimos Mariją laisvės Lietuwei, tuomet galėsime taupyti Dievas skalsins.

Aukas — didelis ir mažas — malonėkite siusti mūsų įgaliotiniui: Rev. St. Gaidelis, S. J. 264 Miller St., North Sydney, NSW.

Dėkinga širdimi
Rev. Jonas Bružikas, S. J.
Urugvajaus misijonierius
Caigna 3711, Montevideo, Urugvaj,

Teises Patarejas

J. P-tis (Woodside, S. A.) teiraujasi, ar jis gali be žinios ir savininko sutikimo nuomuojamame bute pastatyti elektros krosnį vieton malkų krosnies.

— Ne, negalima to daryti. Reikia šeimininko sutikimo. Kitaip teismo keliu jei geruoju nebūsi padaręs, būsi priverstas pilnai atstatyti buvusią padėtį. Išskyrus nemalonumus ir išlaidas, tamsta daugiau nieko neturėsi.

A. Jurgutis (Adelaide, Oaklands Pk.) klausia, ar vietos savivaldybė turi teisę imti mokesčius už gatvės, kuri eina pro šalį jo namų ir šaligatvio įrengimą ir jei turi, tai kokius.

— Vietos savivaldybė, einant Local Government Act įstatymu, turi teisę imti: 1) už kelio įrengimą ar jo pataisymą po 7/- nuo pėdos; 2) už šaligatvio po 1/6 nuo pėdos. Savivaldybė atlieka tą darbą. Neleidžiama to daryti patiems namų šeimininkams.

Savivaldybė nėra įpareigota kuo nors prisidėti prie tamstos sklypo tvorų statymo (pvz. prie tvoros nuo gatvės pusės). Įstatymas Fencing Act to reikalauja iš pačių sklypų savininkų.

M. Ž-kienė (Adelaide, Magill) nori žinoti, ar kaimynas gali priversti pašalinti medį, augantį jos pusėje.

— Ne, jis to negali. Bet jis gali, turi teisę, pašalinti medžio šaknis ir šakas, esančias jo pusėje.

Be to M. Ž-kienė klausia, ar kaimynas gali priversti praveisti vandens vamzdžius (vandeniui nutekėti) per jos sklypą.

— Ne, jis negali — tokios teisės jis neturi.

Petras Galinis (Mont Lofty, S. A.) į tamstos klausimus atsakome:

—1) Emigrantas, buvęs DP, kaip bendra taisyklė, turi išgyventi Australijoje 5-rius metus, kol jis gaus jos pilietybę, jei jis pats bus bylos eigos nesutrukęs.

2) Jis turi, pragyvenęs 1-rius metus, paduoti pareiškimą, vadinamą deklaraciją, prašydamas leisti nuolatos gyventi Australijoje ir gauti jos pilietybę.

3) Kitais pilietybės klausimais tamsta gali kreiptis į "The National Section of the Commonwealth Immigration Department", Cresco House, 106 North Terrace, Adelaide.

4) Arba netrukus Adelaidėje bus Teisininkų Draugijos paskaita apie pilietybę. Tamsta ten turėsi progos išsiaiškinti visus klausimus, kurie tamstai rūpi. Apie paskaitą bus paskelbta "A. Lietuviųje". Prašom sekti.

Teisės klausimų interesantams.

Visais teisės klausimais prašom kreiptis šiuo adresu: V. Požela, 154 Drayton St., Hindmarsh, Adelaide, S.A. Kiek galint raštu. Per kitus asmenis, nors lengviau, bet dažnai neaišku ko klausiamo.

FUTBOLAS

Vytis — West Torrens. 8-0.
1953.VI.27.

Savo aikštėje ir vėl Vytis parodė gražų žaidimą. Jau pirmoje minutėje A. Kitas kerta į priešų vartus pirmą įvartį.

West Torrens po kiek laiko gauna prietis prieš mūsų vartų, bet vartininkas R. Sidabras išgelbsti pavojingą padėtį. Kitas lengvai praeina prieš kelis žaidėjus ir vėl kerta. Ir vėl kamuolys varuose. Toliau mūsų vyrų parodo gražų žaidimą, žemom pasuotėm žaisdami lengvai praeina pro West Torrens gynimą ir mūsų Langevičius pasuoja Kitui, o jis Sabaliauskui, kuris lengvai įkerta trečią įvartį.

Ketvirtas įvartis iš baudos (11 metrų), kur Langevičius gavo mušti užpelnytą Kito baudą. Tuo ir užbaigiamas pirmas kėlinys.

Antro kėlinio pradžia be rezultatu, kol Kitas 10 minutėje kerta penktąjį šių rungtynių įvartį. Vėliau Čiplys dar pridėda šeštąjį.

Priešas, nors jau matydamas savo pralaimėjimą, bet nenustoja kovingumo, tačiau Sadauskas, tarytum būtų geležinis, už Vyties gynimą atsako, ir priešų centro puolėjas negauna pasireikšti.

Daugiausia įvarčių pelnė Kitas, o geriausia pasirodė Langevičius, Kitas, Sadauskas ir Sabaliauskas.

Įvarčiai: Kito 5, Langevičiaus, Čiplio, Sabaliausko po 1.

*Rezervas laimėjo be kovos, nes University "C" neatvyko ir rungtynės buvo užkaičytos mūsų naudai 1-0.

*Jauniai sulošė lygiom su Sturt, po 2 ir šiuo metu yra antroje vietoje.

Woodville Nth — Vytis 2:7 (1:3)
1953.VII.4.

Pirmą kėlinį mūsų vyrų, žaisdami prieš vėją, turėjo gerai padirbėti, nes priešas gana dažnai aplanko mūsų vartus ir jau pirmoje minutėje pavojingas šūvis, bet, mūsų laimei, į virpstą. Kamuolį perima Vyties puolimas ir Kitas paleidžia stiprų smūgį, bet, deja, per viršų. Žaidimas gaunasi labai permainingas, bet Vytis žaidžia produktingiau ir jau 13 minutėje A. Kitas kerta į priešų vartus pirmą įvartį, po to ir vėl Kitas, jau 0-2, o priedo pridėda dar vieną Parent. Bet, dėl Vyties gynimo nesusipratimo, priešas rezultata sušvelnina 1:3. Tuo ir baigiasi kėlinys.

Antrą kėlinį vaizdas mažai keičiasi, tik Vytis įgauna didesnę persvarą, bet darbštus Woodville Nth. gynimas neleidžia pasiekti labai aukšto rezultato.

Daug gražių mūsų puolikų smūgių krito šalia vartų arba buvo vartininko likviduoti. 51 ir 52 min. Parento ir Kito įvarčiai Vyties rezultata pakelia iki 5:1. Woodville Nth, nors reti, bet labai pavojingi praėjimai, ir 55 min. jie rezultata sušvelnina 2:5. Bet Vyties Parentas pakelia rezultata ligi 2:6.

Woodville Nth neišnaudoja baudinio, kurį mūsų vartininkas Kasteds likviduoja. Mūsų Kitas prieš baigiantis rungtynėms, kerta šių rungtynių paskutinį įvartį.

Nors ir labai Vytis stengėsi rezultata pakelti, bet be pasisekimo.

Gynime geriausiai pasirodė: Kasteds, Bettoli ir Sidabras. Šį kartą puolėjai, blogoje aikštėje, nieko gražaus neparodė.

Įvarčius pelnė: A. Kitas 4 ir Perant 3.

*Rezervas laimėjo be kovos prieš Woodville Nth. 1-0.

Mūsų jauniai turėjo blogą dieną ir pralaimėjo prieš Birkallą 1-4.

Petruška pelnė įvartį Vyties jauniams, Edas

KREPŠINIS

Vytis — Estonia 48-45.

Birželio mėn. 25 d. Vytis išėjo su penkiais žaidėjais, ir estai pradėjo vesti 0-4, bet vėliau Pyragius imetė baudą ir paskui laimėjo taškų iš metimų. Kitas išlygino 6-6, bet Jačiunskui pasirodžius aikštėje, vietoje Pyragiaus, rezultata pagerėjo. Pirmas kėlinys buvo baigtas 18-12. Antrame kėlinyje mūsų puolėjai Jačiunskis, Gurskis ir Urnevičius pasistūmė smarkiai į priekį ir vedė 18 taškų savo naudai, tik prieš galą smarkiai atleido todėl ir užbaigė trijų taškų skirtumu. Geriausiai pasirodė

Jačiunskis, Urnevičius ir Kitas.

Taškus pelnė: Jačuskis 12, Gurskis 9, Urnevičius su Pyragium po 8, Kitas 6, Petkūnas 5.

"Vyties" kapitonas A. Ignatavičius šiose rungtynėse nežaidė, net nieko nepranešęs. Tik vėliau iš jo paties teko sužinoti, kad jis apleidžia "Vytį" ir eina į jėskoti laimės australų tarpe. Gal keli Vyties pralaimėjimai neleido jo garbei žaisti Vytėje, būnant vienu iš geriausių žaidėjų Australijoje. Šitokiu komandos kapitono pasielgimu tiek pati komanda, tiek lietuvių visuomenė buvo labai nustebinta ir iš A. Ignatavičiaus to nesitikėjo. Gaila būtų, jeigu netektų matyti "Igno" Vyties uniformoje.

Taurus — Venta 28-44

Ir vėl mūsų Taurus pralaimėjo prieš jauną latvių komandą, bet kas geriau lošia, tas ir laimi. Pirmas kėlinys, deka gero žaidimo, baigiasi 10-13, bet antrame kėlinyje gynimas sušlubuoja ir Venta išnaudoja silpnas vietas, užbaigdamą gražiu rezultatu savo naudai. Taškus pelnė: Visockis 8, V. Harla 6, Getruskas, Snarskis po 4, o Šliužas, Petruška ir Merūnas po 2.

Vytis — McDonaldas 68-42
1953. VII. 2.

Rungtynės pradėdamos smarkiu tempu ir jau pirmose sekundėse iš po krepšio Urnevičius padaro pirmą metimą. McDonaldas atsako tuo pačiu, bet mūsų puolėjai: Ignatavičius, Gurskis ir Urnevičius sunkiai prieš dengiami vis didina Vyties rezultata, tuo parodydami gražų žaidimą.

Antro kėlinio pradžioje matosi nesusižaidimas ir net McDonaldas veda žaidimą antro kėlinio 3 taškais. Bet Vytis paime minutę, persitvarko ir vėl pradėda žaisti, užbaigdamą gražiu rezultatu. Pyragius vienas iš jauniausių Vyties žaidėjų, labai gerai pasirodė šiose rungtynėse ir imetė vieną iš gražiausių metimų. Gurskis, Urnevičius, Ignatavičius buvo geriausi žaidėjai aikštėje.

Taškus pelnė: Gurskis 24, Urnevičius 23, Ignatavičius 10, Pyragius 6, Petkūnas 3, Kitas 2.

Taurus — O. B. I. (19-34) 32-50.

Liepos mėn. 2d. Taurus susitiko su australu pajėgiausia komanda ir jau po teisejo švilpuko, O. B. I. pradėjo vyrauti aikštėje, kur praslinkus keletai minučių žaidimo lentoje matosi 0-8, bet Alkevičius padaro porą metimų ir rezultatas 4-10.

O.B.I. paime minutę ir persitvarko, pradėda keičiau dengti pavojingesnius Tauru žaidėjus, tuo smarkiai pasistūmėja taškais į priekį, bet Giruckui pakeitus Petrušką, Taurus vėl pradėda atsigrębti.

Antro kėlinio pradžioje Taurus parodo gražų žaidimą ir sušvelnina rezultata 32-40, bet įvykus masiniam žaidėjų pakeitimui, O. B. I. išvydė visai naują sąstatą išnaudoja silpnas Tauru vietas ir užmeta 5 metimus.

Alkevičius ir Visockas buvo geriausi Tauru žaidėjai.

Taškus pelnė: Alkevičius 10, Visockis su Karla po 7, Merūnas 6, Petruška ir Giruckas po 2, Rakauskas 0.

Savi namai Adelaideje

Vėl apie namus. Ne mano, tavo namus, bet mūsų bendruomenės.

Kas ir kur juos turi ar nori turėti? DIDŽIOJI BRITANIJA. Londone arti centro lietuviai išgijo gražius, erdvius namus. Jie pasidarė centru visuomenės gyvenimo. Nė vienas lietuvių susirinkimas, minėjimas, nė vienas jų koncertas ar vakarėlis be jų neapsieina. Visi lietuvių vargai ir džiaugsmi ten randa sau prieglaudą. Paklaustas lietuvis londonietis, ar jis patenkintas bendruomenės namais, su pasididžiavimu atsako:

— Kalbos nėra! Stebiuosi tik, kodėl mes anksčiau to nepadarėme.

ŠIAURĖS AMERIKA. Jos didmiesčiuose, kaip Chicago, New Yorkas, lietuviai dar neturi bendruomenės namų. Bet užtai provincijose kiek rasime savų parapijos namų ir vadinamų salinių! Visi jie savo lėšomis pastatyti. Paklaustas amerikietis apie jų reikalingumą, didelį rankos mostą padaręs, atsako:

— Business, ponuli. Reikalas. Kas būtų be savo namų?

VOKIETIJA. Tai supolingiausioji mūsų kolonija. Amerikos remiama, taip pat ir Australijos, ten gražiai laikosi lietuvių Vasario 16 gimnazija su 131 mokiniu. Jos vadovė jau nusipirkonosavus namus. Vietinė Labdaros Draugija, išgirdusi apie tai, pirmą davė tam reikalui 1000 DM. Su džiaugsmu pasakysime:

— Mūsų vargo mokykla nueis į savus namus! Pati visuomenė ją nuves!

Koks gyvas savų namų reikalas, matyti iš Australijos lietuvių. Sydnejus pirmas jais pasirūpino. Skardžiai nuaidėjo namų organizacijos balsas (žiūr. "Mūsų Pastogės" Nr. 208/9) visuomenėje. Visuomenė išgirdo jį, ir eina jai padėti.

Melbournas, jei ne pirmas pradėjo kalbėti apie namus, tai bent dabar neatsilieka nuo savo kaimyno. Melbournas kiek tylėsnis, bet pradėto darbo jis nepaleidžia iš rankų. Viltis — nebergždžia. Vieną gražią dieną, maloniai pakviesti, mes turėsime progos pasigrožėti jų nusavais namais, jų tvirtove.

Ar bereikia mums kalbėti apie savo namus, savo tvirtovę — tą kultūros uolą, nuo kurios suduž visos svetimų vandenų bangos? Dosni mūsų visuomenės ranka, paklojusi Komisijai svarus, pasakys:

— Nuo visos širdies! Pastaba. Žiūrėk "Australijos Liekuvio" Nr. 12, Komisijos atsišaukimą. Sekmdieniais ir be to dar visomis kitomis progomis po pamaldų šv. Juozapo salėje Komisijos nariai priimineja pinigų.

PIRMAS PRENUMERATORIUS

1954 metams

Pirmasis "Australijos Lietuvių" 1954 metams užsisakė J. Podzius, Hawthorne, Vic. Pažymėtina, kad J. Podzius "A.L." prenumeruoja nuo pat pirmo numerio.

Lietuviška
BATU TAISYMO
įmonė priima visokių rūšių
pataisymui batus.
Kreiptis į šiuos punktus:
Peel Street garažas (Peel parking station) ir 1 East Str., Hindmarsh.

Informacijos

PRANEŠIMAS

Šiuo pranešama, kad pradėta lietuvių namų statybos komiteto loterija, po šio komiteto 1953 m. birž. 21 d. atsistatydinimo, perima A. L. B-nės, Geelongo Apyl. Valdyba.

Loterijos bilietai bus platinami per apylinkės seniūnius ir pati loterija įvyks po šešių savaičių nuo šio pranešimo pasirodymo spaudoje.

Pranešimas pasiūstas "M. Patsogei" ir "Australijos Lietuviui".

A. L. B-nės Geelongo Apylinkės V-ba

knygos

Stasius Būdas — LORETA, mergaitės likimo romanai 172 psl. Išleido "Bendrija" Londone. Kaina 8/0

P. Abelkis — ŽEMAIČIŲ KRIKŠTAS, romanai. 421 psl. Kietais drobės viršeliais su auksiniu užrašu. Kaina su persiuntimu £1.14.0

Rašyti: "Australijos Lietuvis", 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

Publicitas Co. (Reg.)

BOX 1656-M, G. P. O., ADELAIDE, S. A.
267 Angas St. City.— Tel. :CEN 1891)

Darbo valandos:
Kas dieną nuo 9.00 iki 11.00 ryto
Pirmadieniais taip pat nuo 5.00 iki 8.00 vakaro.
Šeštadieniais nuo 10.00 iki 1.00

KNYGOS, ŽURNALAI IR LAIKRAŠČIAI VISOMIS EUROPOS
KALBOMIS
LIGONIŲ KASOS AGENTAI
INFORMACIJOS IR VERTIMŲ BIURAS
(Sutvarkomi dokumentai išvykimui į užjūrius, etc.)